

Mikrocenzus 2016

11. Szubjektív jóllét

Mikrocenzus 2016

11. Szubjektív jóllét

© Központi Statisztikai Hivatal, 2018

ISBN 978-963-235-494-1ö

ISBN 978-963-235-513-9

Felelős kiadó:

Dr. Vukovich Gabriella elnök

Felelős szerkesztő:

Kovács Marcell főosztályvezető

Tartalom

Elnöki köszöntő	4
Bevezetés.....	5
Összefoglaló	6
1. Élettel való általános elégedettség	8
2. Mentális közérzet, érzelmi állapotok gyakorisága	11
3. Személyes kapcsolatok, emberekbe vetett bizalom, társadalmi részvétel	14
4. Életkörülmények.....	17
4.1. Munka, tevékenységek	17
4.2. Anyagi helyzet.....	19
4.3. Egészségi állapot	21
4.4. Lakókörnyezet	22
5. Intézményekbe vetett bizalom	24
6. Jövőbe vetett bizalom, tervek.....	26
A KSH honlapjáról elérhető részletes táblák jegyzéke	29

ELNÖKI KÖSZÖNTŐ

A Központi Statisztikai Hivatal 2016 október–novemberében a háztartások 10%-os mintáján mikrocenzust hajtott végre. A „kis népszámlálás” során az ország 2148 településén mintegy 440 ezer háztartást kerestünk meg, hogy információt gyűjtsünk társadalmunk aktuális jellemzőiről.

A 2016. évi mikrocenzust papír kérdőívek nélkül, kizárólag elektronikus módon bonyolítottuk le. Ezzel a módszerrel nem csak a kérdőívek nyomtatásától tekinthettünk el, de az adatok feldolgozása is gyorsabbá vált. 2017. május végén, hat hónappal az adatgyűjtés befejezése után *A népesség és a lakások jellemzői* című kiadványban már közölni tudtuk az adatfelvétel első eredményeit, amelyet a honlapunkon mintegy ezer adattábla kísért megyei csoportosításban, a legfontosabb adatokat járási szinten is részletezve.

A mikrocenzus eredményeinek közlését most az életminőség felméréséből származó adatok elemzésével folytatjuk. A szubjektív jóllétre vonatkozó kutatás a mikrocenzus egyik kiegészítő felvétele volt, amelyet a cenzusra kijelölt címek 10%-án élő 16 éves vagy idősebb népesség körében vettek fel. A kérdőívet több mint 50 ezer személy töltötte ki. Jelen kiadványunkban átfogó képet szeretnénk nyújtani arról, hogyan élnek meg a társadalmat alkotó egyének mindennapjaikat, mennyire elégedettek életükkel, életkörülményeikkel, személyes kapcsolataikkal, és milyennek érzékelik jövőbeli kilátásaikat. A szöveges ismertetést ábrákkal, térképekkel illusztráltuk, valamint letölthető táblamelléklettel gazdagítottuk.

Az elkövetkező hónapokban tovább folytatjuk a mikrocenzus eredményeinek közzétételét. Tisztelettel ajánlom az érdeklődők figyelmébe a mikrocenzus honlapját (www.ksh.hu/mikrocenzus2016), ahol e kiadványunk mellett folyamatosan értesülhetnek a további adatközlésekről is.

Dr. Vukovich Gabriella
a Központi Statisztikai Hivatal
elnöke

Bevezetés

Az életminőség felmérése a hivatalos statisztikákban Európa-szerte kiemelt helyet foglal el. Hosszú múltra visszatekintő vizsgálatában idővel egyre inkább előtérbe kerültek az objektív mérőeszközök mellett a szubjektív dimenzió felmérését megcélzó mutatószámok, amelyek az objektív mutatószámokat kiegészítve érzékenyebben képesek az emberek élettel kapcsolatos értékeléseit, tapasztalatait mérni.

A Központi Statisztikai Hivatalban először 2013-ban, a Eurostat Statistics on Income and Living Conditions modulja kapcsán került sor a szubjektív jóllét felmérésére. Ez hatalmas újdonságnak számított, hiszen amellett, hogy a kismintás felvételek helyett nagy mintán történt a lekérdezés, a tagállamok szintjén egységes struktúra tette lehetővé az országok közötti összehasonlítást. A modulnak köszönhetően képet kaphattunk az egyének jóllétéről (szubjektív változók közel 18 ezer személyről), emellett a SILC-felvétel sajátosságaiból kifolyólag az egyén életkörülményeiről, valamint a háztartási jellemzőiről (objektív mutatók által) is. 2013 óta a háztartási költségvetési és életkörülmény című adatfelvétel (HKÉF) éves kikérdezése során ismétlődően rákérdeztünk a szubjektív jóllét legfontosabb jellemzőire.

Nemzetközi és hazai szinten is megfigyelhető a hivatalos statisztikákban a törekvés arra, hogy a megélt életminőség vizsgálatára egy komplex indikátorrendszer használjanak, amely beépíti a biológiai, pszichológiai és szociális tényezőket is. A KSH nemzetközi és hazai kutatási eredmények, ajánlások mentén dolgozta ki a szubjektív jóllét indikátorrendszerét. Az indikátorrendszer érinti a munka és szabadidő;

az anyagi életkörülmények; az oktatás, tudás, képzettség; az egészség; a mentális közérzet; a lakókörnyezet és infrastruktúra; az emberi kapcsolatok, társadalmi részvétel és társadalmi megújulás dimenzióit.

A szubjektív jóllét nagymintás felmérése terén a következő mérőföldkövet a 2016. évi mikro-cenzus jelentette. A szubjektív jóllétre vonatkozó kutatás a mikro-cenzus kiegészítő felvétele volt, amelyet a cenzusra kijelölt címek 10%-án élő 16 éves vagy idősebb népesség körében vettek fel. A kérdőívet több mint 50 ezer személy töltötte ki.

A 2016. évi mikro-cenzus jóllétre vonatkozó kérdőíve a SILC-modul egy továbbfejlesztett, kiegészített változata, amelynek tartalmi háttérét, módszertani alapjait részletesen ismerteti a Háttér tanulmányok a mikro-cenzus programjáról és témaköréről című KSH kiadvány (2016).

Jelen tanulmányunkban átfogó képet szeretnénk nyújtani a mikro-cenzus szubjektív jóllétre vonatkozó alapvető eredményeiről arra vonatkozóan, hogyan élnek meg a társadalmat alkotó egyének mindennapjaikat, mennyire elégedettek életükkel, életkörülményeikkel, valamint személyes kapcsolataikkal, és milyenek érzékelik jövőbeli kilátásaikat. A mikro-cenzus nagymintás jóllét felvétele lehetőséget nyújt arra is, hogy a társadalom rétegeire vonatkozó adatokat, összefüggéseket külön-külön is elemezzük. Megjegyezzük, hogy a mikro-cenzus és a SILC jóllétre vonatkozó indikátorai között tapasztalható kismértékű eltérés abból adódik, hogy két különböző felvételtől van szó, de statisztikailag az értékek között nincs szignifikáns eltérés.

¹ A SILC 2013 tavaszán lezajlott lakossági eredményeit és a jóllét indikátorrendszerét bemutató KSH kiadvány *A jóllét magyarországi indikátorrendszere 2013* címmel jelent meg 2014-ben. A SILC jóllétre vonatkozó eredményei is röviden bemutatásra kerültek: *Érdekességek a szubjektív jóllét (well-being) magyarországi vizsgálatából*. Statisztikai Tükör 2014/2; *A szubjektív jóllét vizsgálatának eredményei nemzetközi összehasonlításban*. Statisztikai Tükör 2015/39.

Összefoglaló

1. Élettel való általános elégedettség

- Magyarországon az élettel való elégedettség átlagértéke a 16 éves vagy annál idősebbek körében 6,41 volt.
- Az életkor előrehaladtával jellemzően csökken az élettel való elégedettség átlagértéke, ám a 65–74 évesek kivételt képeznek ez alól, amely az időskori nyugdíjkorhatár átlépéséhez köthető.
- A fiatal korosztályba tartozók esetén a nők elégedettebbek az életükkel, mint a férfiak, az idősebbeknél ez pont fordítva van.
- Minden egyes korcsoportban a házas családi állapotúak élettel való elégedettsége a legmagasabb szintű.
- A magasabb iskolai végzettségű, a jobb jövedelmi helyzetű, illetve a magasabb rangú településeken élők élettel való átlagos elégedettsége magasabb szintű.

2. Mentális közérzet, érzelmi állapotok gyakorisága

- A pozitív érzelmi állapotok (boldog, nyugodt, békés) gyakorisága messze meghaladja a negatív érzelmi állapotokét. A lakosság 67,0%-a számolt be arról, hogy általában (mindig vagy többnyire) boldognak érezte magát, és csupán 7,3%-a vallotta azt, hogy ritkán vagy soha nem érezte magát boldognak. A válaszadók 60,3%-a számolt be arról, hogy mindig vagy többnyire nyugodt, békés volt a hangulata a felvétel időszakában, 11,3%-uk ritkán vagy soha nem érezte ezt.
- A negatív érzelmi állapotok (stressz, ingerültség és levertség) jóval ritkábban fordulnak elő a 16 éves és

annál idősebb lakosság körében. Mindig vagy többnyire a lakosság 12,3–19,8%-a tapasztalta ezeket az állapotokat, 33,0–41,3%-uk viszont ritkán vagy soha.

3. Személyes kapcsolatok, emberekbe vetett bizalom, társadalmi részvétel

- Az emberek személyes kapcsolataikkal való átlagos elégedettsége 7,28, ugyanakkor az emberekbe vetett bizalma általában 4,73 volt.
- A személyes kapcsolatokkal való elégedettség jelentős mértékben összefügg az emberekbe vetett bizalommal, illetve azzal, hogy meg tudják-e beszélni személyes dolgaikat másokkal, és milyen gyakran érzik magányosnak magukat.
- A fiatalabbak és a magasabb jövedelműek személyes kapcsolataikkal való átlagos elégedettsége magasabb szintű.
- Az önkéntes munkavégzés gyakoribb a magasabb jövedelműek körében, illetve azok között, akiknek van olyan személy az életében, akivel meg tudják beszélni személyes dolgaikat.

4. Életkörülmények

- A jelenlegi munkával való általános elégedettség átlagértéke a 16 éves és idősebb válaszadók körében 6,80 volt. A magasabb iskolai végzettségűek, a magasabb jövedelműek és a gazdaságilag fejlettebb térségekben élők, illetve a vállalkozók elégedettebbek a munkájukkal.
- Az életkörülmények közül a válaszadók a legkevésbé a saját és háztartásuk jövedelmével elégedettek (5,13 és 5,79). A magasabb iskolai végzettségűek, a foglalkoztatottak, a párral (élet- vagy házastárssal)

élők elégedettebbek a jövedelmükkel, illetve háztartásuk anyagi helyzetével.

- Az egészségi állapottal való elégedettség átlagos szintje 6,60 volt: a fiatalabbak, a férfiak, a magasabb iskolai végzettségűek, illetve a több gyermeket eltartók körében magasabb szintű az elégedettség.
- A lakókörnyezet minőségével való általános elégedettség (6,86) viszonylag magas szintűnek mondható. Leginkább az észak-nyugati, legkevésbé az észak-keleti területen elégedett a lakosság lakókörnyezetének minőségével.

5. Intézményekbe vetett bizalom

- Leginkább a honvédségben bíznak az emberek (5,45), ezt követi a rendőrség (5,27). Kevésbé bíznak a jog- (4,33), még kevésbé a politikai rendszerben (3,75).
- A magasabb iskolai végzettségűek és jövedelműek intézményekbe vetett bizalma nagyobb, mint az alacsonyabb végzettségű és jövedelmű társaiké.

6. Jövőbe vetett bizalom, tervek

- A jövőbe vetett bizalom átlagos értéke 6,05 volt.
- A jövőbe vetett bizalom az iskolai végzettséggel, az egyén életkorával, a nemmel, valamint a jövedelmi helyzettel is összefügg. Az életkor előrehaladtával csökken a bizalom, az iskolai végzettség emelkedésével viszont nő az átlagérték. Általában a férfiak magasabbra értékelik a jövőbe vetett bizalmukat, mint a nők. A magasabb jövedelműek jövőbe vetett bizalma magasabb szintű.
- A jövőbeli kilátásaikban nem bízóknak 11,6%-a tervezi a külföldre költözést 2 éven belül, a közepesen bizakodóknak 5,9, míg a nagyon bizakodóknak 7,3%-a tervez hasonlókat.
- Nagyobb arányban tervezik a külföldre költözést a fiatalok, a férfiak, az egyedülállók és a legalább érettségivel rendelkezők.

1. Élettel való általános elégedettség

Az élettel való általános elégedettség a szubjektív jólét indikátorrendszerének kulcsváltozója. A megkérdezettek 11 fokú skálán fejezhették ki elégedettségüket, ahol a 0 jelentette az „egyáltalán nem elégedett”, a 10 pedig a „teljes mértékben elégedett” választ.

A 2016. évi felvétel eredményei alapján az élettel való elégedettség átlagértéke a 16 éves és idősebb lakosság körében 6,41 volt.

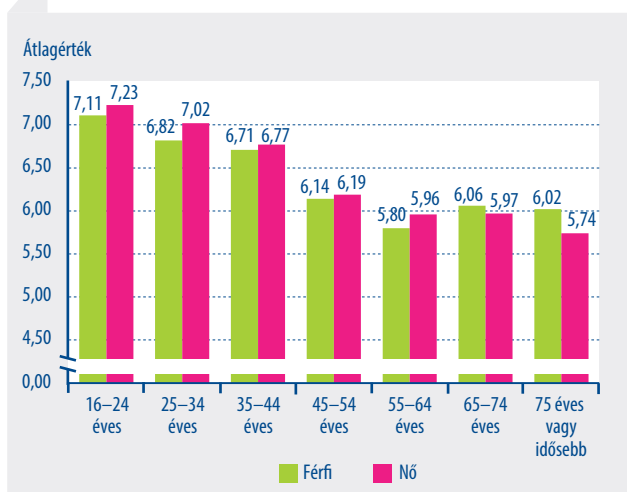
Számos demográfiai jellemző mentén érdemes megvizsgálni az élettel való elégedettséget, ugyanis ezek alapján számba vehetők azok az objektív körülmények, amelyek a megkérdezettek szubjektív érzeteit befolyásolják. Az alábbiakban a nem, az életkor, a családi állapot, a lakóhely, a településtípus, az iskolai végzettség, valamint a jövedelmi helyzet szerint mutatjuk be az élettel való elégedettség alakulását.

A nők és a férfiak élettel való elégedettsége között nincs szignifikáns különbség (a férfiakra vonatkozó átlagos érték 6,42, a nőké 6,40).

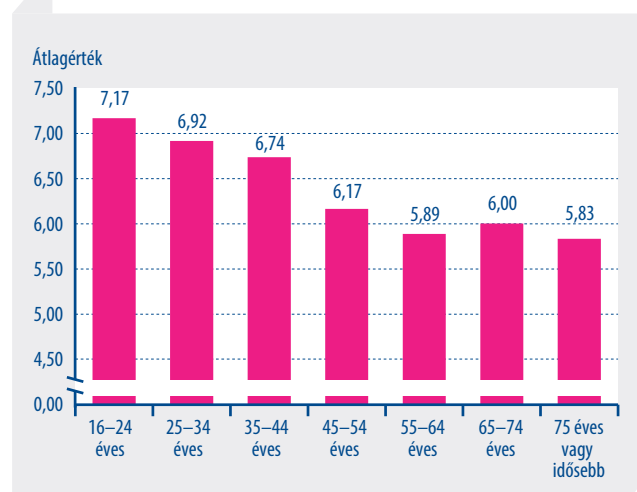
Ha a nemek mellett a korcsoportot is vizsgáljuk, már némi eltérés látszik a férfiak és nők átlagos elégedettsége között. A legszembetűnőbb különbség a 25–34 éves és a 75 éves és annál idősebb korosztálynál figyelhető meg: a fiataloknál a nők elégedettebbek az életükkel (a különbség 0,2 átlagpont), az időseknél pedig a férfiak (0,3 átlagpontos a különbség).

Korcsoport szerint vizsgálva a legfiatalabb korosztály a legelégedettebb az életével (7,17). Az életkor növekedésével folyamatosan csökken az elégedettség, ez alól a 65–74 évesek képeznek kivételt. Az élettel való elégedettség átmeneti időskori megugrása a nyugdíjkorhatár (63 év) átlépéséhez köthető.

1.1. ábra Az élettel való elégedettség átlagértéke nem és korcsoport szerint

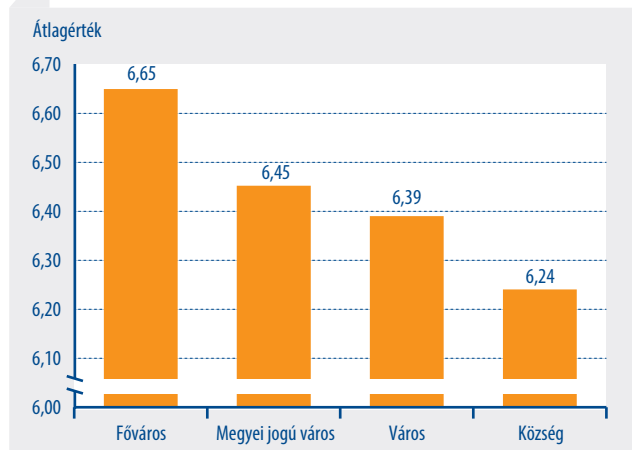

1.2. ábra Az élettel való elégedettség átlagértéke korcsoportok szerint

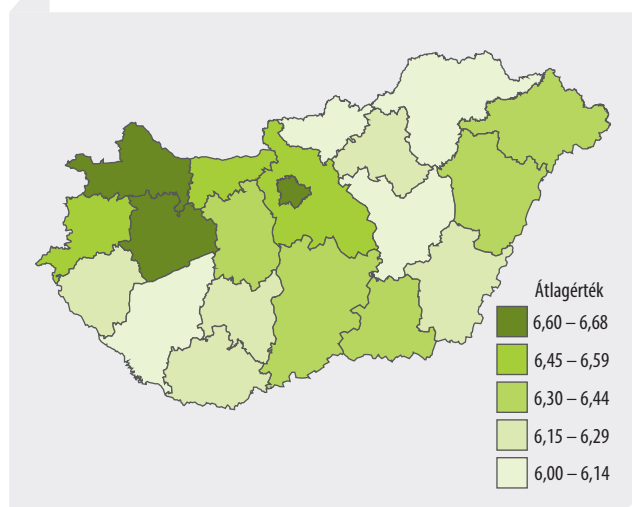
Az étellel való elégedettség függ a lakóhely településtípusától is: minél alacsonyabb rangú egy település, annál kisebb az elégedettség átlagértéke. Átlagosan a fővárosban a legelégedettebbek az emberek (6,65), a községekben élők pedig a legkevésbé (6,24).

1.3. ábra Az étellel való elégedettség átlagértéke településtípusok szerint

Borsod-Abaúj-Zemplén és Nógrád megye lakói-ra jellemzőek a legalacsonyabb elégedettségi értékek (6,02–6,05 közötti átlagos értékek), míg Győr-Moson-Sopron és Veszprém megyében, valamint a fővárosban a legelégedettebbek az életükkel (6,65–6,68 közötti átlagos értékek).

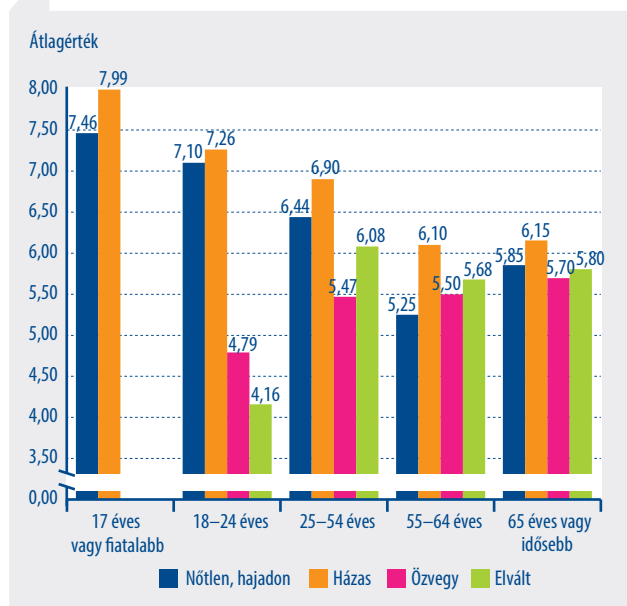
1.4. ábra Az étellel való elégedettség átlagértékei megyénként

A családi állapot is befolyásolja az étellel való elégedettséget. A különböző korcsoportba tartozókat

családi állapot szerint vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy minden egyes korcsoportban a házások étellel való elégedettsége a legmagasabb szintű, ezt követi – a 18–24 és az 55–64 éves korosztályokat kivéve – a nőtlenek/hajadonok, elváltak, végül az özvegyek étellel való elégedettsége. A 18–24 éves korosztályban az elváltak, az 55–64 éves korosztályban a nőtlenek/hajadonok elégedettsége a legalacsonyabb szintű.

1.5. ábra Az étellel való elégedettség átlagértékei korcsoport és családi állapot szerint

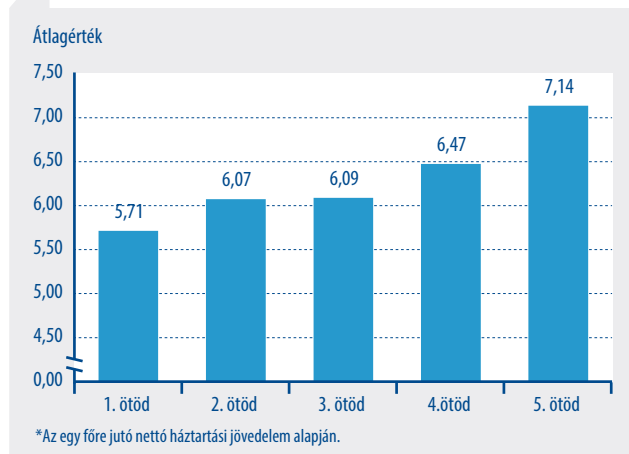
Az iskolai végzettség növekedésével fokozatosan emelkedik az étellel való általános elégedettség: a legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők a legelégedetlenebbek (5,79), míg a felsőfokú végzettségűek a legelégedettebbek (7,21). A középfokú végzettségűek között az érettségizettké a legmagasabb az étellel való elégedettség (6,60).

A jobb anyagi helyzet az étellel való elégedettség magasabb szintjével jár együtt. Az egy főre jutó havi nettó háztartási jövedelmet alapul véve az alsó jövedelmi ötödbe tartozók étellel való elégedettsége átlagosan 5,71, ez az érték jövedelmi ötödönként egyre nagyobb, a legfelső ötödbe tartozóknál már 7,14. A második és harmadik ötödbe tartozók étellel való általános elégedettsége között gyakorlatilag nincs különbség.

Megvizsgáltuk az életükkel nagyon elégedettek (8, 9, 10 válaszértékek) és a nagyon elégedetlenek (0, 1, 2 válaszértékek) arányait is az egyes jövedelmi ötödökben. Az életükkel nagyon elégedettek aránya alapvetően növekvő: a felsőbb jövedelmi ötödök felé

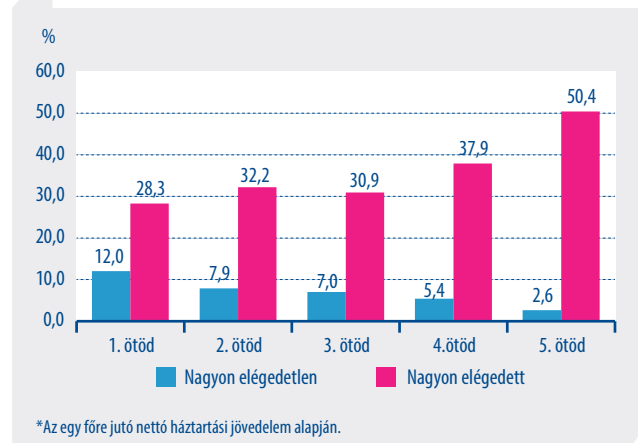
haladva az életükkel nagyon elégedetlenek aránya csökkenő tendenciát mutat, ennek megfelelően az életükkel nagyon elégedetlenek és nagyon elégedettek aránya közötti különbség fokozatosan nő: a legalsó ötödben 16,3, a legfelsőben már 47,8 százalékpont a különbség.

1.6. ábra Az étellel való átlagos elégedettség jövedelmi ötödek* szerint

Az életükkel nagyon elégedettek minden jövedelmi ötödben nagyobb arányban képviseltetik magukat, mint az életükkel nagyon elégedetlenek. Az első

1.7. ábra Az életükkel nagyon elégedettek és nagyon elégedetlenek aránya jövedelmi ötödek* szerint

jövedelmi ötödben 28,3%, a felső ötödben már 50,4% az életükkel nagyon elégedettek aránya, míg a nagyon elégedetlenek aránya a legalsóbb jövedelmi ötödben is csak 12,0%-ot tesz ki, a legfelsőbb ötödben pedig nem éri el a 3,0%-ot. Az életükkel nagyon elégedettek a legalsó jövedelmi ötödben több mint kétszer nagyobb, a legfelső ötödben pedig már több mint 19-szeres arányt képviselnek, mint a nagyon elégedetlenek.

2. Mentális közérzet, érzelmi állapotok gyakorisága

A 2016. évi mikrocenzus jóllétre vonatkozó kiegészítő kérdőíve foglalkozott a 16 éves vagy idősebb lakosság közérzetével az alábbi öt érzelmi állapot mentén: boldogság, csüggedtség/levertség, ingerültség, stresszes és nyugodt/békés érzet. Kérdéseink arra irányultak, hogy a válaszadó a felvétel időszakában milyen gyakran élte át a felsorolt érzelmeket, állapotokat. A „mindig”, „többször”, „időnként”, „ritkán”, illetve „soha” válaszok közül lehetett választani. (A felvételben szereplő érzelmi állapotokra vonatkozó értékeket a táblamelléklet tartalmazza.)

A pozitív érzelmi állapotok (boldog, nyugodt, békés) gyakorisága messze meghaladja a negatív állapotokét. A válaszadók 67,0%-a számolt be arról, hogy általában (mindig vagy többször) boldognak érezte magát, és csupán 7,3%-a vallotta azt, hogy ritkán vagy soha nem érezte magát boldognak. 60,3%-uknak mindig vagy többször nyugodt, békés volt a hangulata a felvétel időszakában, 11,3%-uk ritkán vagy soha nem érezte ezt.

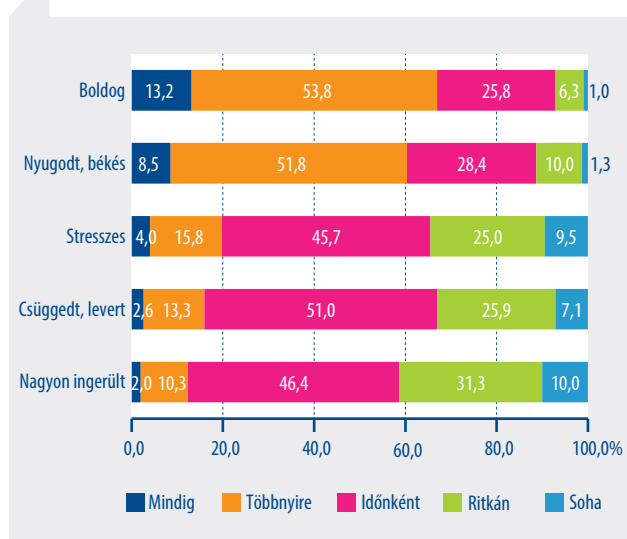
A negatív érzelmi állapotok, mint a stressz, ingerültség, levertség jóval ritkábban fordulnak elő a 16 éves és annál idősebb lakosság körében. Mindig vagy többször 12,3–19,8%-uk tapasztalta, 33,0–41,3%-uk viszont ritkán vagy soha.

A lakosság 19,8%-a panaszkodott arra, hogy általában stresszesnek érezte magát, 34,5%-uk pedig csak ritkán, vagy egyáltalán nem tapasztalta ezt. A csüggedt, levert állapot ennél kevésbé gyakori: a válaszadók 15,9%-a általában, 33%-uk ritkán vagy soha nem érezte magát így. Általában ingerült volt a válaszadók 12,3%-a, ezzel szemben 41,3%-uk ritkán vagy soha nem érezte magát így a felvételt megelőző időszakban.

A boldogság és a csüggedtség/levertség gyakoriságát különböző társadalmi csoportok szerint is vizsgáltuk.

A férfiak 67,6, míg a nők 66,4%-a érzi általában boldognak magát.

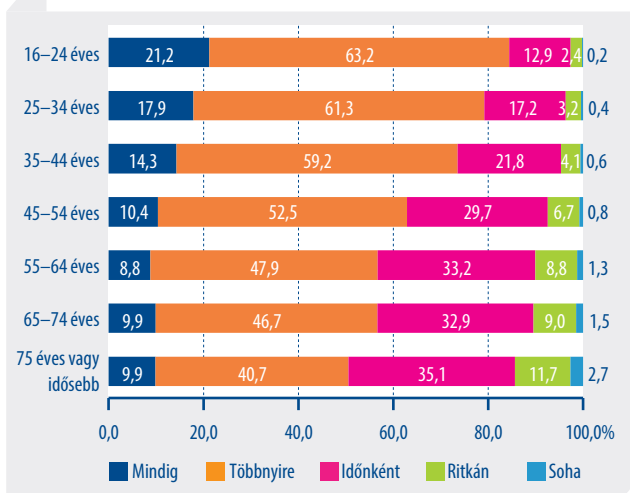
2.1. ábra A megélt érzelmi állapotok gyakorisága

Az életkor előrehaladtával folyamatosan csökken azok aránya, akik mindig vagy többször boldognak vallották magukat, legnagyobb arányban a 16–24 évesek (84,4%), legkisebb arányban a 75 éves vagy annál idősebbek (50,5%) választották ezt.

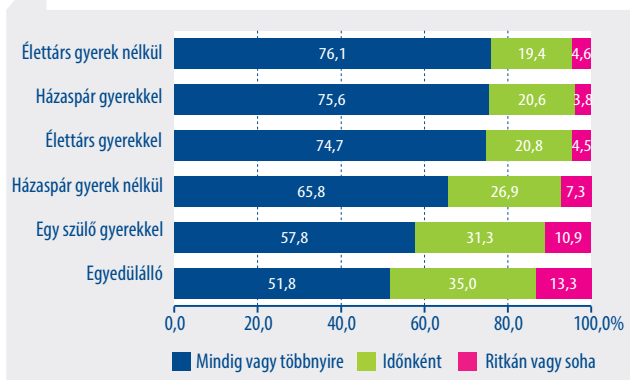
Az iskolai végzettség növekedésével a boldogságérzet is nő, a legfeljebb alapképzéssel rendelkezők 56,9, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők 76,1%-a számolt be arról, hogy mindig vagy többször boldognak érezte magát.

2.2. ábra A boldog érzelmi állapot megélésének gyakorisága korcsoportok szerint

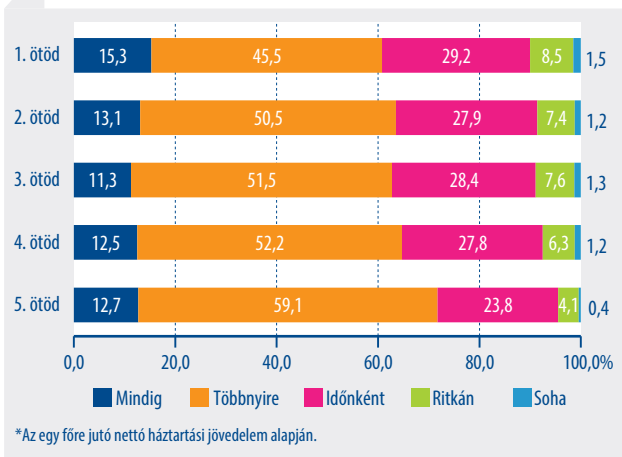
A családtípus is befolyásolja az emberek érzelmi állapotát. A gyermektelen házaspárok kivételével a párkapcsolatban élők a legboldogabbak: a gyermek nélküli élettársak 76,1, a házas gyermekesek 75,6, a gyermekes élettársak 74,7%-a vallotta, hogy többnyire vagy mindig boldog volt. Az egyszülős háztartásban élők 57,8%-a válaszolta ugyanezt, míg az egyedülállók 51,8%-a vallotta a legkevésbé boldognak magát.

2.3. ábra A boldogságérzet gyakorisága családtípus szerint

A különböző érzelmi állapotok gyakorisága esetében nem figyelhetők meg olyan markáns eltérések a jövedelmi ötödök között, mint az élettel való általános elégedettség tekintetében. A többnyire és mindig boldogok együttes aránya ugyan a legfelső jövedelmi ötödben a legmagasabb (71,8%) és a legalsó jövedelmi ötödben a legalacsonyabb (60,8%), de az is elmondható, hogy a magukat mindig boldognak érzők aránya a legalsó jövedelmi ötödben a legmagasabb (15,3%).

2.4. ábra A boldog érzelmi állapot gyakorisága jövedelmi ötödök* szerint

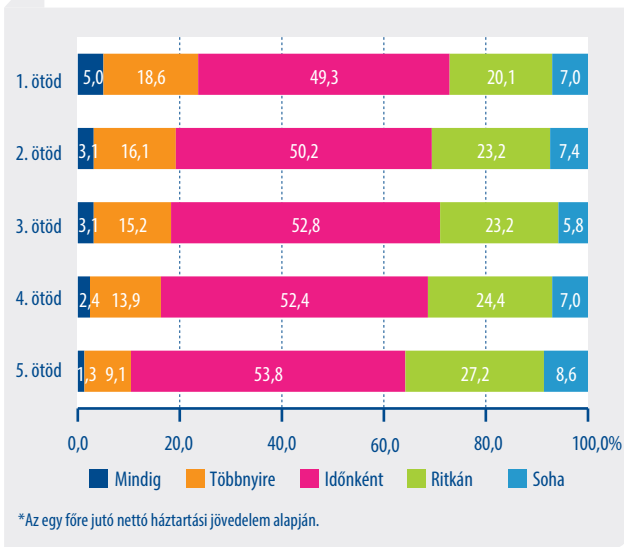

A csüggedt, levert érzés negatív hatást gyakorol az egyén jóllétére, ha tartósan fennáll.

A férfiak és a nők között nincs számottevő különbség a depresszív hangulat tekintetében, habár a nőket nagyobb arányban érinti, mint a férfiakat: a felvételt megelőző időszakban a nők 17,1, míg a férfiak 14,6%-a érezte magát többnyire vagy mindig levertnek.

Leginkább az idősebb korosztályba tartozókat érinti ez az érzelmi állapot: a 75 évesnél idősebb személyek 25,8%-a számolt be arról, hogy többnyire vagy mindig csüggedt, levert volt. A fiatalabb korosztályoknál ez az arány egyre kisebb, a 16–24 évesek csupán 9,5%-a érzi magát gyakran (mindig vagy többnyire) csüggedtnek vagy levertnek.

2.5. ábra A csüggedt, levert érzelmi állapot gyakorisága jövedelmi ötödök* szerint

A családtípusokat tekintve az egyedülállók között a legnagyobb azok aránya, akik többnyire vagy mindig csüggedtnek érezték magukat (22,1%), őket követik a gyermeküket egyedül nevelő szülők (19,9%). A legkevésbé gyakran a házaspárok gyermekel, valamint az élettársi kapcsolatban élők érezték magukat csüggedtnek: a házastársi kapcsolatban élő gyermekesek 11,9, a gyermektelen élettársi kapcsolatban élők 11,7%-a számolt be erről.

A gyakori levertség az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezőket jobban érinti: a legalsó jövedelmi ötödben 23,6, a legfelsőben már csak 10,4% az arányuk. A csüggedtséget, levertséget ritkán vagy soha megtapasztalók aránya kevésbé egyértelműen függ össze a jövedelmi helyzettel, de esetükben is elmondható, hogy a legfelső jövedelmi ötödben a legmagasabb (35,8%) és a legalsó jövedelmi ötödben a legalacsonyabb (27,1%) az arányuk.

3. Személyes kapcsolatok, emberekbe vetett bizalom, társadalmi részvétel

A személyes kapcsolatok megléte, a jól kiépített kapcsolati háló nagymértékben meghatározzák a jóllét-érzetünket. Aki magányosnak érzi magát, nincs kivel megbeszélne személyes dolgait, borúsabban ítéli meg a közérzetét. Az alábbiakban az egyén személyes kapcsolatait, azokkal való elégedettségét, valamint az emberekbe vetett általános bizalmat vizsgáljuk. Kitérünk arra is, hogy a mindennapokban mennyire tudtak nyitottak lenni válaszadóink az őket körülvevő emberekre, végeztek-e valamilyen önkéntes, karitatív munkát az elmúlt évben, és befolyásolja-e az önkéntes munkavégzés, karitatív tevékenység gyakoriságát az, hogy milyenek az egyén személyes kapcsolatai, vagy éppen bizalma az emberekben.

A 16 éves vagy annál idősebb személyek 56,8%-a ritkán, vagy egyáltalán nem érezte magát magányosnak, 32,3%-uk azonban időnként, 10,9%-uk pedig mindig vagy többnyire magányos. Ugyanakkor az emberek 94,9%-ának van valakije, akivel meg tudja beszélni személyes dolgait, és csupán 5,1%-uknak nincs ilyen szereplő az életében.

Az emberek átlagos elégedettsége személyes kapcsolataikkal – 11 fokú skálán mérve – 7,28 volt.

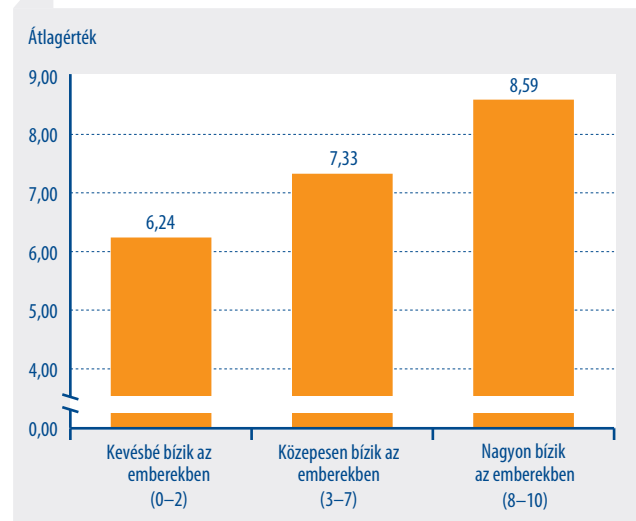
Az emberekbe vetett bizalom átlagértéke ugyanakkor alacsonynak mondható (4,73).

A személyes kapcsolatokkal való elégedettség jelentős mértékben összefügg az emberekbe vetett bizalommal, illetve azzal, hogy meg tudjuk-e beszélni személyes dolgainkat másokkal, és milyen gyakran érezzük magányosnak magunkat.

Az emberekbe vetett bizalmat három kategóriára osztottuk; 0–2 (kevésbé bízunk meg), 3–7 (közepesen bízunk meg), és 8–10 (nagyon megbízunk) pontot adók-

ra. Ezen három kategória mentén a személyes kapcsolatokkal való átlagos elégedettséget vizsgáltuk: aki kevésbé bízunk meg az emberekben, átlagosan 6,24-ra, aki közepesen, 7,33-ra, aki nagyon megbízunk, 8,59-ra értékelt a kapcsolataival való elégedettségét.

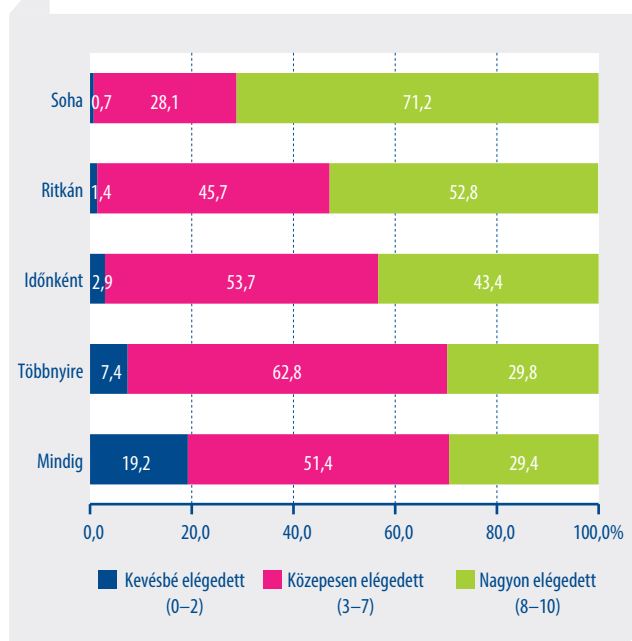
3.1. ábra A személyes kapcsolatokkal való elégedettség átlagértéke az emberekbe vetett bizalom mértéke szerint

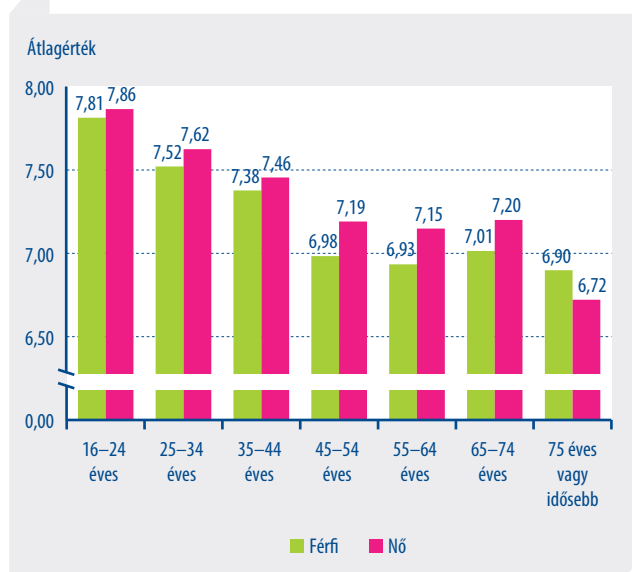
Triviálisnak mondható, de a számok is azt támasztják alá, hogy akinek van kivel megbeszélne a személyes dolgait, elégedettebb a kapcsolatai minőségével (az erre vonatkozó átlagérték 7,41), mint akinek nincs (átlagérték 5,03). Hasonlóképp, minél ritkábban érezte magát magányosnak a válaszadó a kérdezett időszakban, annál elégedettebb volt a személyes kapcsolataival. A mindig magányosság-

ra panaszkodók 19,2%-a kevésbé elégedett a személyes kapcsolataival, míg a soha nem magányosak között nem éri el az 1%-ot a személyes kapcsolataikkal kevésbé elégedettek aránya. A mindig magányosak 29, az egyáltalán nem magányosak 71,2%-a volt nagyon elégedett a személyes kapcsolataival.

3.2. ábra A személyes kapcsolatokkal való elégedettség a magányosság érzetének gyakorisága szerint

3.3. ábra Személyes kapcsolatokkal való elégedettség átlagértéke nem és korcsoport szerint

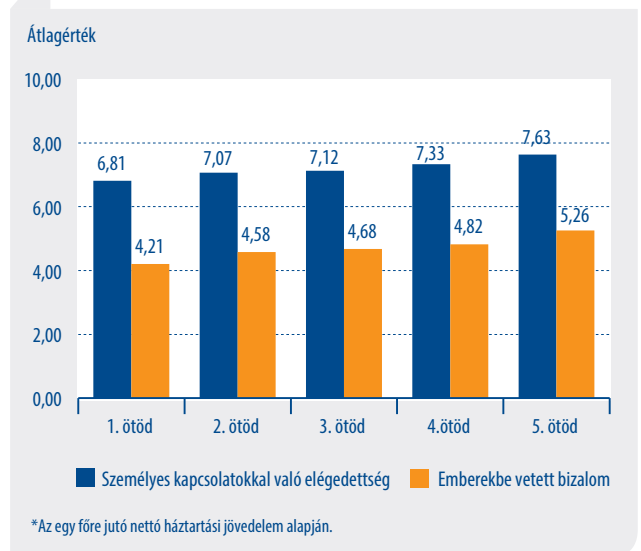

A személyes kapcsolatokkal való elégedettséget nemek és korcsoportok szerint vizsgálva elmondható, hogy a 75 év alattiak körében a nők valamivel elégedettebbek személyes kapcsolataikkal, mint a férfiak, a legidősebb korosztályban azonban a férfiak átlagos elégedettsége a magasabb.

A felsőbb jövedelmi ötödök felé haladva mind az emberekbe vetett bizalom, mind a személyes kapcsolatokkal való elégedettség folyamatos, kismértékű emelkedése figyelhető meg.

Az emberekbe vetett általános bizalom minden jövedelmi ötödben jóval alacsonyabb szintű, mint a személyes kapcsolatokkal való elégedettség, egyedül a legfelső jövedelmi ötödben haladta meg a válaszok átlagos értéke a skála középső értékét, az 5-öt. A legalsó jövedelmi ötödben 4,21, a legfelsőben 5,26 az emberekbe vetett bizalomra vonatkozó átlagos érték, míg a személyes kapcsolatokkal való elégedettség átlagos értéke a legalsó jövedelmi ötödben 6,81, a legfelső ötödben 7,63 volt.

3.4. ábra A személyes kapcsolatokkal való elégedettség és az emberekbe vetett bizalom átlagértékei jövedelmi ötödök* szerint

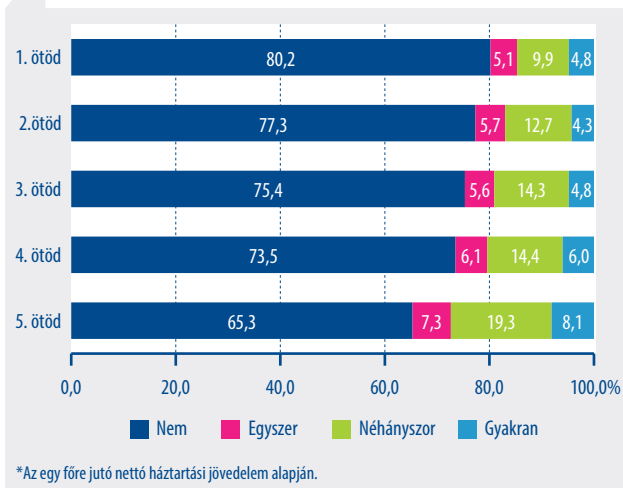

Az önkéntes munka és karitatív tevékenység gyakorisága egyfajta fokmérője annak, mennyire törődnek az emberek másokkal. A felvételt megelőző egy éven belül a válaszadók 75,1%-a egyáltalán nem végzett önkéntes munkát vagy jótékonsági, karitatív tevékenységet, 19,6%-a csak egyszer, vagy néhány alkalommal, míg 5,3%-uk rendszeresen végzett ilyesfajta

munkát. Az önkéntes munkavégzés nincs szignifikáns kapcsolatban sem a magányosságérzettel, sem az emberekbe vetett bizalommal, viszont a személyes kapcsolatok meglétével igen. Az önkéntes munkavégzés aránya 17,9% azoknál, akiknek nincs, és 25,3% azoknál, akiknek van olyan személy az életükben, akivel meg tudják beszélni személyes dolgaikat.

Az önkéntes munkavégzés és karitatív tevékenység gyakorisága összefügg a válaszadók jövedelmi helyzetével is. A legalsó jövedelmi ötödbe tartozók 19,8, míg a legfelső jövedelmi ötödbe tartozók 34,7%-a végzett több-kevesebb rendszerességgel ilyen jellegű tevékenységet 2016-ban. A rendszeresen önkéntes munkát, karitatív tevékenységet végzők aránya a legalsó három jövedelmi ötödben 4,3–4,8, a negyedik ötödben 6,0, a legjobb jövedelmi helyzetben élők körében 8,1% volt.

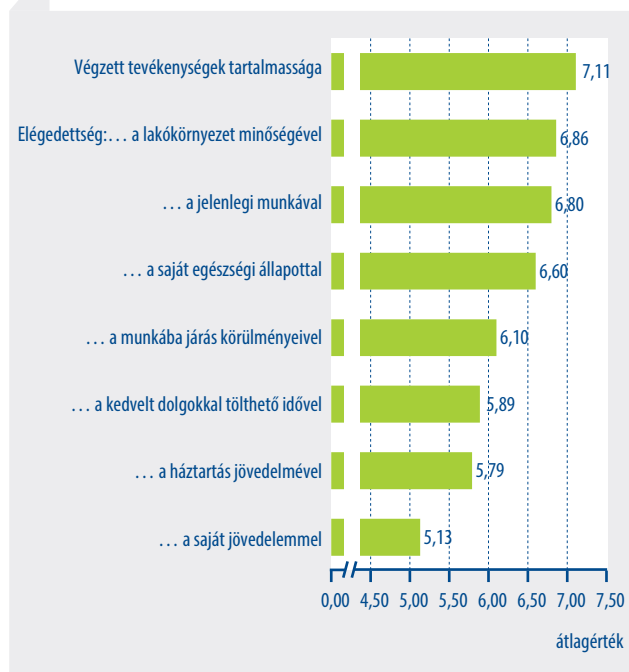
3.5. ábra **Az önkéntes munka és karitatív tevékenység gyakorisága (%) jövedelmi ötöök szerint**

4. Életkörülmények

Az életkörülményeket tekintve vizsgáltuk a válaszadók munkával, végzett tevékenységekkel, anyagi helyzettel, egészségi állapottal és lakókörnyezettel való elégedettségét. Az elégedettséget egy 11 fokú skálán mértük, 0 és 10 közötti lehetséges válaszértékekkel, ahol a 0 jelentette az „egyáltalán nem elégedett”, a 10 a „kifejezetten elégedett” választ. A végzett tevékenységek tartalmasságának szintjét ugyancsak 11 fokú skálán vizsgáltuk, ahol a 0 jelenti az „egyáltalán nem tartalmas”-at, a 10 pedig a „kifejezetten tartalmas”-at.

4.1. ábra Az életkörülményekkel való elégedettség és a végzett tevékenységek tartalmasságának átlagos szintje

Összességében elmondható, hogy a válaszadók az általuk végzett tevékenységek tartalmasságáról (7,11), a lakókörnyezetük minőségéről (6,86) és a jelenlegi munkájukról (6,80) vélekednek a leginkább pozitívan, a legelégedetlenebbek a saját és háztartásuk jövedelmével (5,13 és 5,79) és az általuk kedvelt dolgokkal tölthető idővel (5,89).

A lakókörnyezet minőségére vonatkozóan további információt jelent, hogy az emberek mennyire érzik biztonságban magukat, ha egyedül sétálnak lakóhelyük környékén sötétedés után. A válaszadók többsége (68,8%) nagyon vagy eléggé biztonságban, egynegyedük (25,6%) kismértékben, 5,6%-uk pedig nagymértékben veszélyeztetve érzi magát ilyen helyzetben.

4.1. Munka, tevékenységek

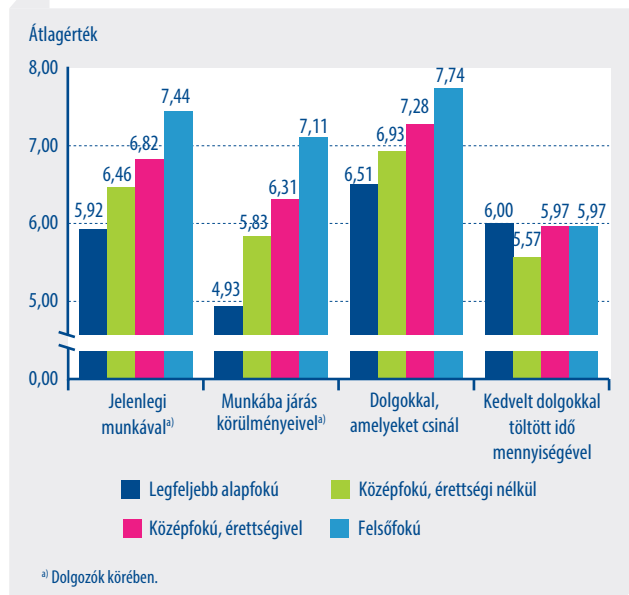
A munkával kapcsolatos elégedettségi mutatók leginkább az iskolai végzettséggel függnek össze. A magasabb végzettségűek elégedettebbek a jelenlegi munkájukkal, a munkába járás körülményeivel, illetve az általuk végzett tevékenységekkel.

Ezzel szemben a kedvelt dolgokkal töltött idő mennyiségével való elégedettség viszonylag állandónak mondható a legmagasabb iskolai végzettségtől függetlenül. A legkevésbé a középfokú végzettségű, de érettségivel nem rendelkezők (5,69), míg a leginkább az érettségizettek, valamint a felsőfokú végzettségűek (egyaránt 5,97) elégedettek.

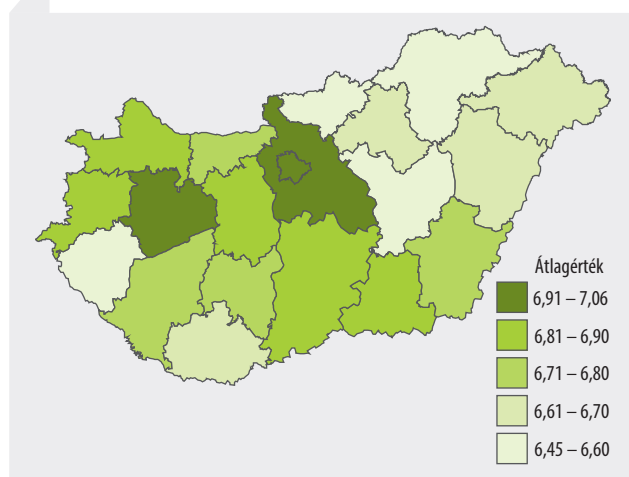
Területi bontásban vizsgálva a dolgozók munkájukkal való elégedettségét, a Nógrád megyében élők a

legkevésbé elégedettek a (6,47), és Budapesten a legelégedettebbek (7,06). Általában a gazdaságilag fejlettebb Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon élők a leginkább elégedettek a munkájukkal, míg Észak-Magyarország, Zala megye és Észak-Alföld lakói a legkevésbé elégedettek.

4.1.1. ábra Az iskolai végzettség szerinti elégedettség

4.1.2. ábra A jelenlegi munkával való elégedettség átlagértékei megyénként

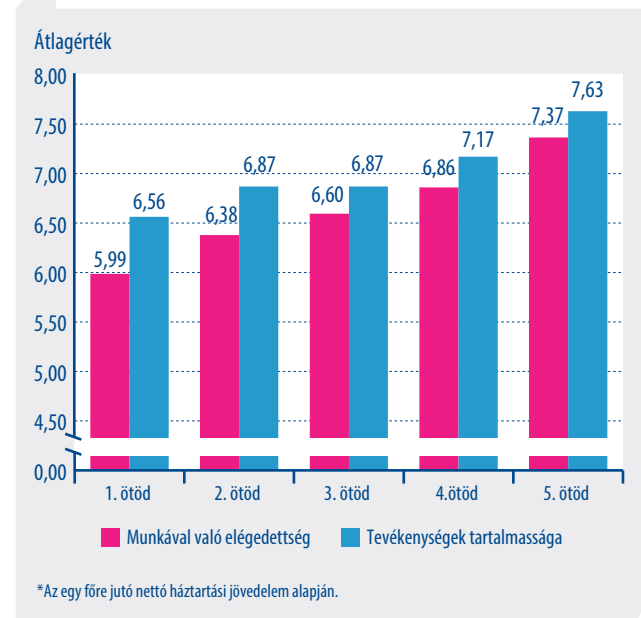

A tevékenységek tartalmasságának megítélése és a munkával való elégedettség átlagos szintje a magasabb jövedelmi ötödök felé haladva egyaránt nő: a tevékenységek tartalmasságának átlagos értéke a

legelső jövedelmi ötödben 5,99, a legmagasabban 7,37; a jelenlegi munkával való elégedettség átlagos szintje a legelső jövedelmi ötödben 6,56, a legfelsőben 7,63.

A munkával való elégedettség minden jövedelmi ötödben alacsonyabb szintű, mint a tevékenységek tartalmasságának megítélése. E tekintetben a két alsó jövedelmi ötödben jóval nagyobb a különbség, mint a felsőbb jövedelmi kategóriákban, a két tevékenység megítélése a legelső ötödben a legkiyenlített.

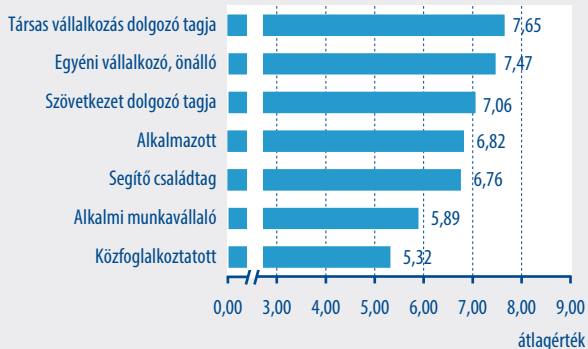
4.1.3. ábra A munkával való elégedettség és a végzett tevékenységek tartalmasságának átlagos szintje jövedelmi ötödök* szerint

Leginkább a vállalkozásokban, közülük is a társas vállalkozásokban dolgozók átlagos elégedettsége a legmagasabb, ezt követi az önállóan dolgozó egyéni vállalkozóké. Az alkalmazottak elégedettsége közepesnek mondható, a legkevésbé pedig az alkalmi munkavállalók és a közfoglalkoztatottak elégedettek jelenlegi munkájukkal.

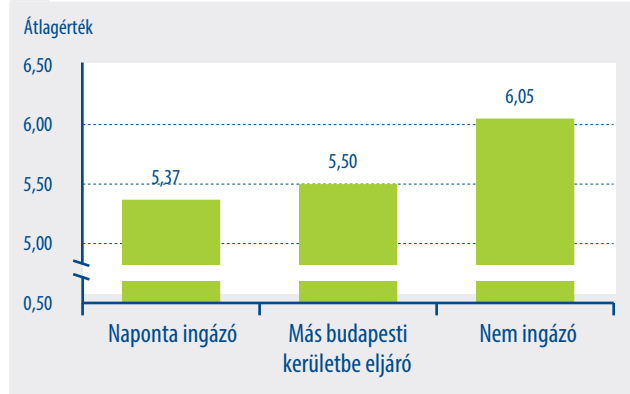
A munkában eltöltött idő és a munkába járás módja jelentős mértékben korlátozza azt az időt, amit az emberek az általuk kedvelt dolgokkal tölthetnek. Ebből adódóan az ingázók és az átlagosnál hetente több órát dolgozók kevésbé elégedettek a kedvelt dolgokkal tölthető idővel, mint a helyben dolgozó, illetve munkával kevesebb időt töltő társaik.

4.1.4. ábra A munkával való elégedettség átlagos szintje foglalkozási típusok szerint

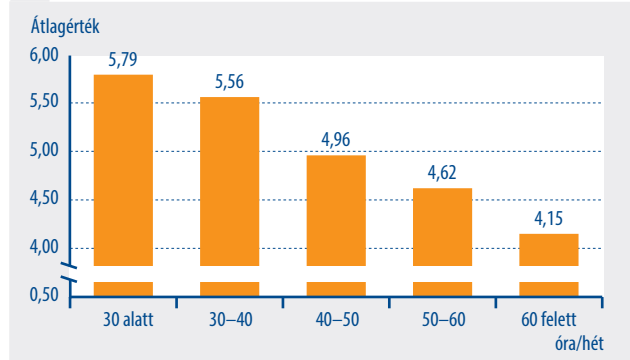

A kedvelt dolgokkal tölthető idővel való elégedettség a foglalkoztatottak körében átlagosan 5,48, szemben a nem foglalkoztatottak (munkanélküliek, inaktív keresők vagy eltartottak) 6,41-es értékével.

4.1.5. ábra A kedvelt dolgokkal tölthető idővel való elégedettség átlagos szintje az ingázók és nem ingázók körében

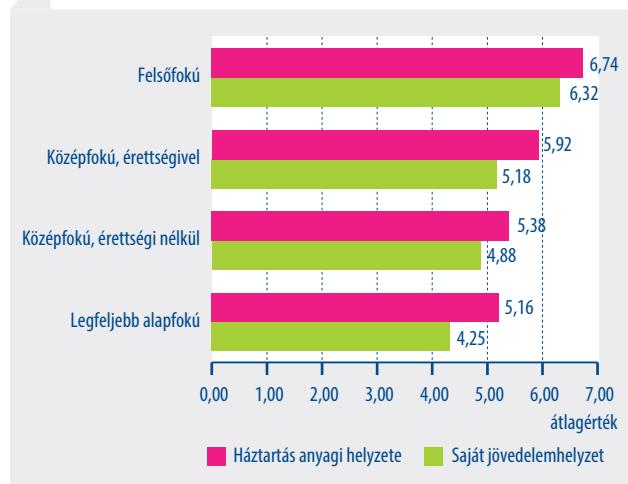
4.1.6. ábra A kedvelt dolgokkal tölthető idővel való elégedettség átlagos szintje a munkával töltött idő (óra/hét) szerint

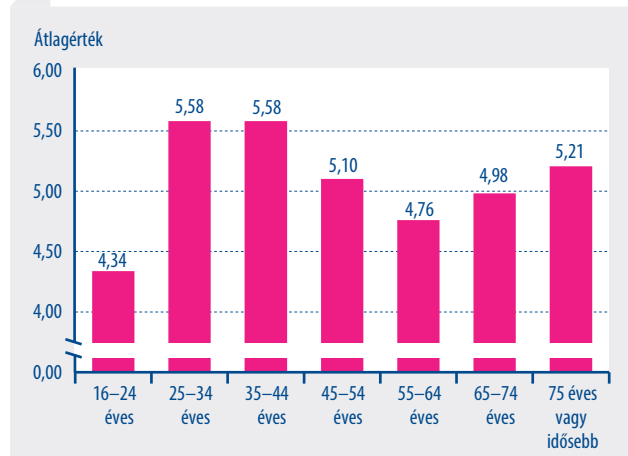
4.2. Anyagi helyzet

A saját jövedelemmel és a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség az egyén iskolai végzettségével párhuzamosan növekszik: minél magasabb a végzettsége, annál elégedettebb a saját jövedelmével, illetve a háztartás anyagi helyzetével is. Míg a legfeljebb alapfokú végzettségűek saját jövedelemmel való elégedettségének átlagos értéke 4,25, addig a felsőfokú végzettségűeké már 6,32 volt. A háztartás anyagi helyzetével való elégedettségénél is hasonló tendencia figyelhető meg: a legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezők a legelégedetlenebbek, míg a felsőfokú végzettségűek a legelégedettebbek.

4.2.1. ábra A saját jövedelmi helyzettel, valamint a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség iskolai végzettség szerint

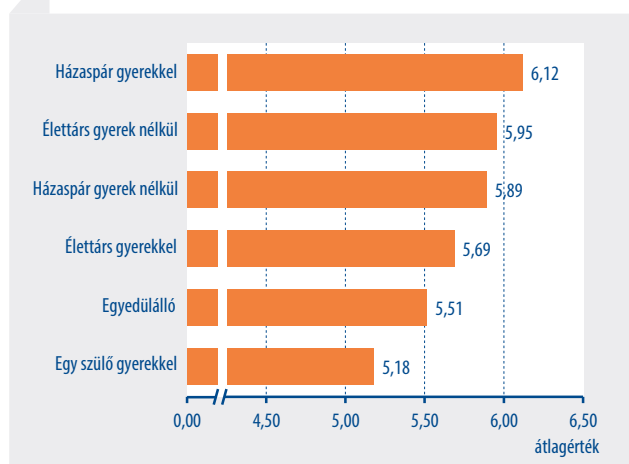
4.2.2. ábra A saját jövedelemmel való elégedettség átlagértékei korcsoportok szerint

A 25–44 év közöttiek a legelégedettebbek a jövedelmükkel, 5,58-os átlagértékkel, őket a 75 éves vagy annál idősebbek követik (5,21). A legkevésbé a 16–24 és az 55–64 évesek elégedettek a jövedelmükkel.

Családtípusok szerint is érdemes megvizsgálni a háztartás anyagi helyzetével való elégedettséget, ugyanis jelentős különbségek figyelhetők meg a gyermektelen és a gyermekes háztartások, valamint az egyedülállóak és a házas, vagy élettársi kapcsolatban élők között is. A legkevésbé a gyermeküket egyedül nevelő szülők és az egyedülállók elégedettek háztartásuk anyagi helyzetével, míg az olyan háztartásokban, ahol több kereset is van, jóval magasabb az anyagi helyzettel való elégedettség.

4.2.3. ábra A háztartás anyagi helyzetével való elégedettség átlagos értéke családtípus szerint

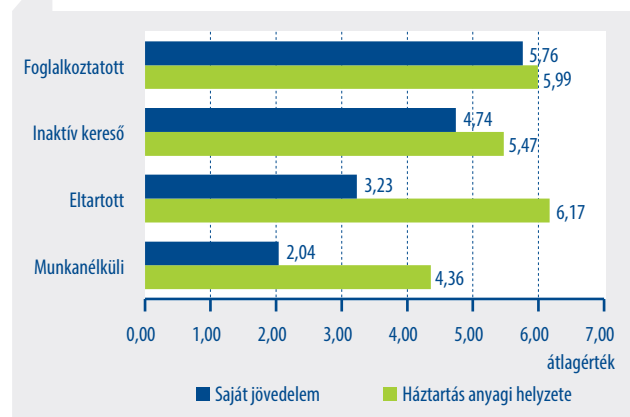

A jövedelemmel és az anyagi helyzettel való elégedettség természetesen összefügg a munkaerőpiaci helyzettel és a jövedelem nagyságával is. Az alábbiakban azt mutatjuk be, hogyan alakul az általunk vizsgált munkaerőpiaci és jövedelmi kategóriákban a saját jövedelemmel való elégedettség szintje, és ez hogyan viszonyul a háztartás vagyoni helyzetével való elégedettséghez.

Gazdasági aktivitás tekintetében a foglalkoztatottak saját jövedelemmel való átlagos elégedettsége a legmagasabb (5,76), a munkanélkülieké a legalacsonyabb (2,04). A háztartás anyagi helyzetének megítélése rendszerint jobb, mint a saját jövedelemé, ezeknél a kategóriáknál is ez tapasztalható. A foglalkoztatottnál relatíve kisebb a különbség a saját jövedelemmel és a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség között, az inaktív keresőknél, de különösen az eltartot-

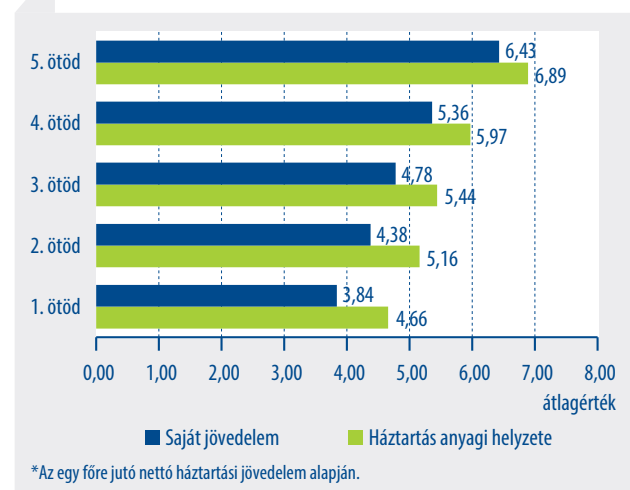
taknál és a munkanélkülieknél már jóval nagyobbak a különbségek, hiszen ez utóbbi két esetben a háztartás anyagi helyzete jellemzően egyéb háztartástagoktól függ. A háztartásuk anyagi helyzetével a leginkább az eltartottak (6,17), a legkevésbé a munkanélküliek elégedettek (4,36).

4.2.4. ábra A saját jövedelemmel és a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség átlagos értéke gazdasági aktivitás szerint

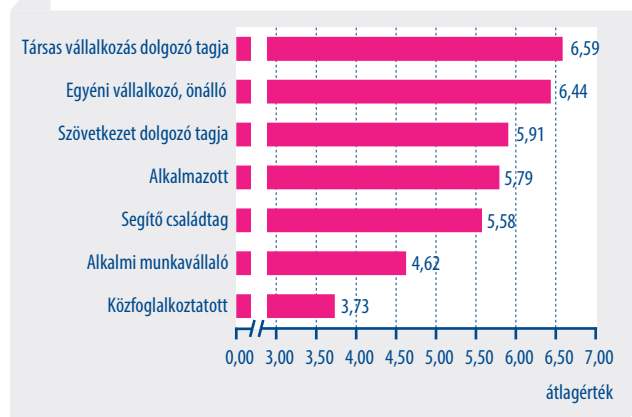
A magasabb jövedelmi kategóriák felé haladva folyamatos növekedés figyelhető meg mind a két szempont szerinti elégedettségben úgy, hogy a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség minden esetben magasabb a saját jövedelemmel való elégedettségénél. A két legmagasabb ötödben volt a legnagyobb a különbség.

4.2.5. ábra A saját jövedelemmel és a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség átlagos értéke jövedelmi ötödek* szerint

A dolgozók körében foglalkozási formák szerint is megvizsgáltuk a jövedelemmel való elégedettséget. A társas vállalkozók dolgozó tagjai és az egyéni vállalkozók a leginkább elégedettek a jövedelmükkel. A másik végletet itt is – miként a munkával való elégedettség esetében – az alkalmi munkavállalók és a közfoglalkoztatottak képviselik.

4.2.6. ábra A jövedelemmel való elégedettség átlagos értéke foglalkozási típusok szerint

A háztartás anyagi helyzetével való elégedettség a válaszadók lakhatási viszonyai, háztartásuk felszereltsége szerint is vizsgálható.

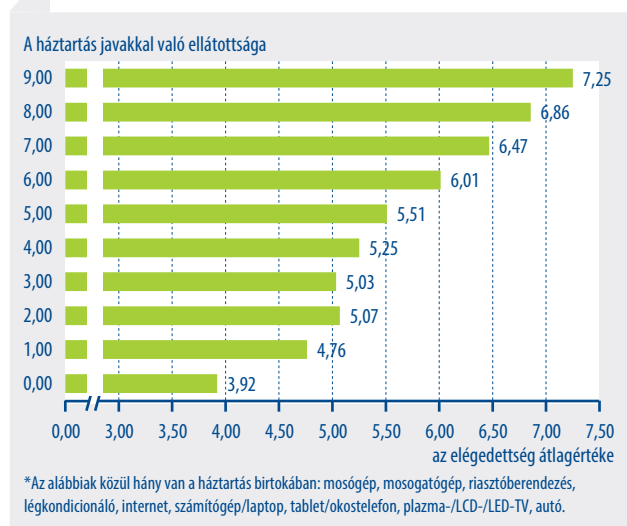
A családi házban, 1–3 lakásos lakóépületben és a négy- vagy többlakásos lakóépületben élők között nincs markáns különbség az anyagi helyzettel való elégedettség tekintetében (az előbbieknél 5,65, az utóbbiaknál 5,85-ös értékkel). Jobban számít, hányan osztoznak meg a házon/lakáson. Akik túlszűfolt lakásban/házban¹ élnek, kevésbé elégedettek háztartásuk anyagi helyzetével (az elégedettség átlagos szintje 5,04), mint a nem túlszűfolt lakásban/háztartásban élők (5,82).

A háztartás felszereltségének mértéke szerint még jelentősebbek a különbségek a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség terén. A háztartás felszereltségénél a tartós fogyasztási cikkekkel való ellátottságot vettük figyelembe: van-e mosógép, mosogatógép, riasztóberendezés, légkondicionáló, internet, számítógép/laptop, tablet/okostelefon, plazma-/LED-/LCD-tévé, autó a háztartás tulajdonában. Az alábbiakban aszerint nézzük meg a háztartás anyagi helyzettel való

elégedettségét, hogy a felsorolt 9 tételből hány található a háztartásban.

Az egyik felsorolt tétellel sem rendelkezőknél (a háztartások 4,5%-ánál) nagyon alacsony az anyagi helyzettel való elégedettség (3,92). Lényegesen elégedettebbek az anyagi helyzetükkel (4,76) azok, akik legalább egy tételt megengedhetnek maguknak (a válaszadók 7,1%-a). A jobb felszereltségű háztartások felé haladva az elégedettség is alapvetően növekszik, kisebb mértékben a közepes felszereltség (2–5 tétel a kilencből), nagyobb mértékben a magasabb felszereltség (6–9 tétel a kilencből) esetén. A felsorolt javak mindegyikével rendelkezők (a válaszadók 4,6%-a) anyagi helyzettel való elégedettségének átlagos szintje 7,25 volt.

4.2.7. ábra A háztartás anyagi helyzetével való elégedettség átlagos szintje a háztartás javakkal való ellátottsága* szerint

4.3. Egészségi állapot

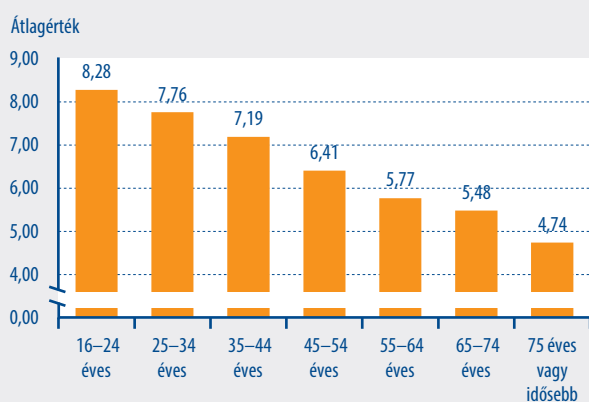
Az egészségi állapottal való átlagos elégedettség a férfiak körében magasabb (6,77), mint a nőknél (6,45), amely azt tükrözi, hogy a statisztikák szerint a férfiak teljes élethosszuk nagyobb arányát élik le egészségesen, mint a nők.

Az egyén egészségi állapottal való elégedettségét erőteljesen befolyásolja az életkor, valamint az iskolai

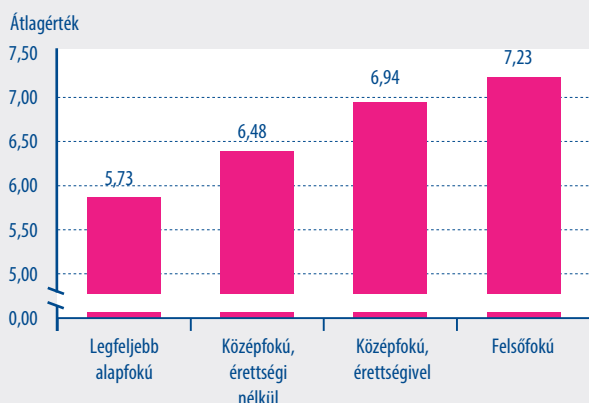
¹ Túlszűfoltnak tekinthető egy ház/lakás, ha nem felel meg az alábbiaknak: van benne egy nappali, vagy legalább négy négyzetméteres konyha, ezen felül a háztársaknak/élettársaknak, a 12 év alatti gyerekek és a 12–17 év közti azonos nemű gyermekeknek páronként egy-egy szoba, illetve a többi személynek fejenként egy szoba.

végzettség is: az egészségi állapottal való elégedettség az életkor előrehaladtával fokozatosan csökken, az iskolai végzettség növekedésével pedig nő. Míg a 16–24 évesek átlagosan 8,28-ra értékelték egészségi állapotukat, addig a 75 éves és annál idősebbek csupán 4,74-ra. Az iskolai végzettséget tekintve a legfeljebb alapközi végzettséggel rendelkezők átlagosan 5,73-ra, a felsőfokú végzettségűek 7,23-ra értékelték az egészségi állapotukat.

4.3.1. ábra A saját egészségi állapottal való elégedettség átlagértéke korcsoportok szerint

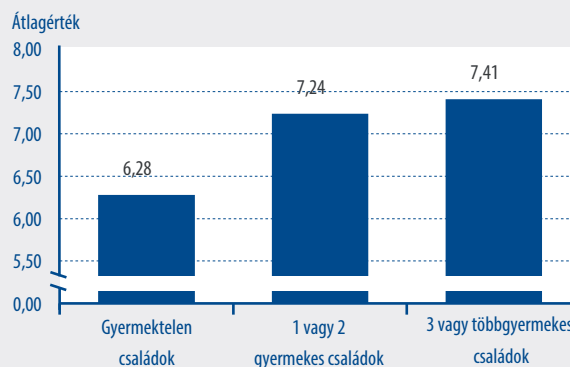
4.3.2. ábra A saját egészségi állapottal való elégedettség iskolai végzettség szerint

Az egyén egészségével kapcsolatos elégedettségét befolyásolja az is, hogy hány eltartott gyermek van a háztartásában. Minél több eltartott gyermek él egy családban, annál elégedettebbek a család 16 év feletti tagjai az egészségi állapotukkal. Erre többféle magya-

rázat is létezik, a legrelevánsabb talán az, hogy míg az egyedülállóknak több idejük jut arra, hogy saját magukkal, egészségi állapotukkal foglalkozzanak, addig a gyermekeseknél ez az idő lecsökken, a saját egészségi problémáik így kevésbé kerülnek fókuszba.

4.3.3. ábra Az egészségi állapottal való elégedettség átlagos értéke családtípus szerint

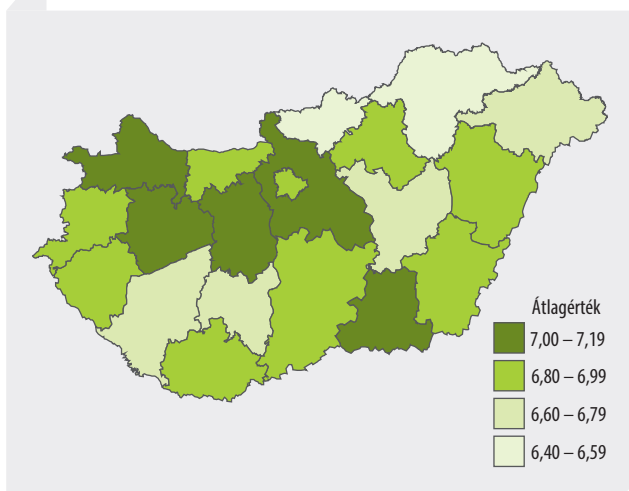
4.4. Lakókörnyezet

A lakókörnyezet szubjektív megítélésére két kérdés vonatkozott a mikrocenzus jóllétre vonatkozó felvételében. Megkérdeztük, hogy általánosan mennyire elégedett a válaszadó a lakókörnyezetével (11 fokú skálán), illetve rákérdeztünk a lakókörnyezet minőségének egy fontos aspektusára, miszerint sötétedés után mennyire érzi biztonságban magát lakóhelye környékén.

A lakókörnyezettel való átlagos elégedettség a 16 éves és annál idősebb népesség körében 6,86 volt. Sötétedés után a lakosság 17,8%-a teljesen, további 51,1%-uk csak valamennyire érzi magát biztonságban a lakóhelye környékén, 25,6%-uk kicsit veszélyben érzi magát, míg a felnőtt népesség 5,6%-a nagyon veszélyesnek találja a lakóhelye környékét.

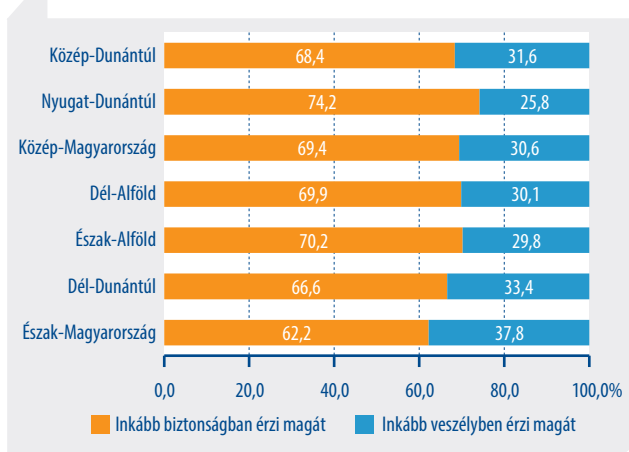
Területi bontásban a lakókörnyezet minőségével leginkább Közép-Dunántúlon, Csongrád megyében, Közép-Magyarországon, valamint Nyugat-Dunántúl északi területein, míg a legkevésbé Észak-Magyarországon elégedettek. A két végletet Veszprém és Csongrád megyében (7,19 és 7,12), illetve Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (6,42 és 6,45) tapasztaltuk.

4.4.1. ábra **A lakókörnyezet minőségével való elégedettség átlagos szintje megyénként**

Összességében minden régióban meghaladja a sötétedés után magukat biztonságban érzők aránya a veszélyérzetről beszámolókéét. A magukat veszélyben érzők aránya azonban régióként eltér. Az emberek a középső és a nyugati országrészeket tartják a legbiztonságosabbnak, míg a legkevésbé Dél-Dunántúlt és Észak-Magyarországot.

4.4.2. ábra **A biztonságérzet szerinti megoszlás régiós bontásban**

Településtípusonként a különbségek nem jelentősek: a legelégedettebbek a vidéki városokban élők (6,89), őket követik a megyei jogú városok lakói (6,87),

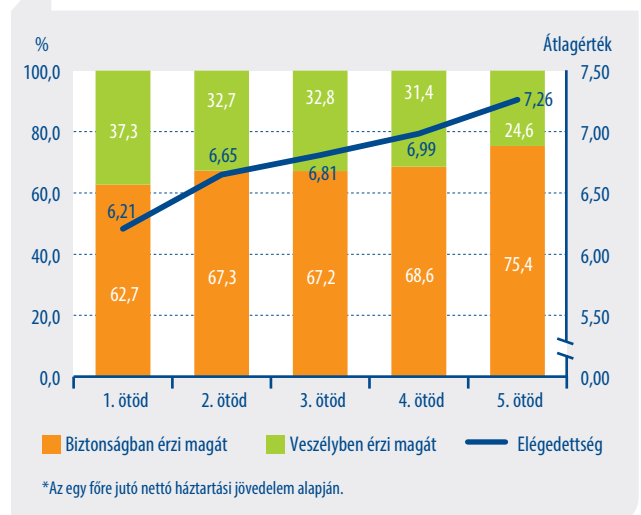
és a fővárosban élők (6,86). A községekben élők a legelégedetlenebbek a lakókörnyezetük minőségével (6,81), ugyanakkor az itt lakók biztonságérzete a legerősebb: 73,3%-uk érzi magát biztonságban sötétedés után, szemben a fővárosiak 68, a városiak 67,7, és a megyei jogú városokban élők 64,8%-ával.

A lakókörnyezettel való elégedettségénél nincs markáns eltérés a férfiak és a nők között (a férfiak átlagos értéke 6,83, a nőké 6,88), a lakókörnyezetük biztonságát azonban határozottan másképp értékelik: sötétedés után a férfiak 19,7, míg a nők 40,2%-a érzi magát veszélyben, ha egyedül sétál.

A lakókörnyezettel való elégedettség összefügg a válaszadók anyagi jólétével, a legalsó és legfelső jövedelmi ötödbe tartozók elégedettsége tér el a leginkább a többi jövedelmi ötödhöz tartozókéétól.

A legrosszabb anyagi helyzetben élők 62,7%-a érzi nagyon vagy eléggé biztonságban magát lakóhelye környékén sötétedés után, és a lakókörnyezetükkel való átlagos elégedettség náluk a legalacsonyabb (6,21). A legfelső jövedelmi ötöd háromnegyede biztonságban érzi magát sötétedés után a lakókörnyezetében, továbbá a lakóhelyükkel való átlagos elégedettség náluk a legmagasabb (7,06).

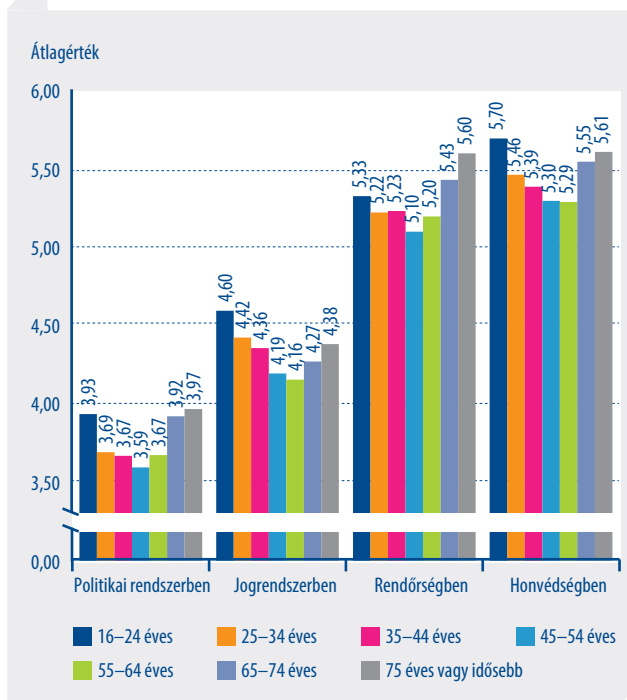
4.4.3. ábra **A lakóhelyüket biztonságosnak, illetve veszélyesnek érzők aránya, és a lakóhellyel való elégedettség átlagos értéke jövedelmi ötödek* szerint**

5. Intézményekbe vetett bizalom

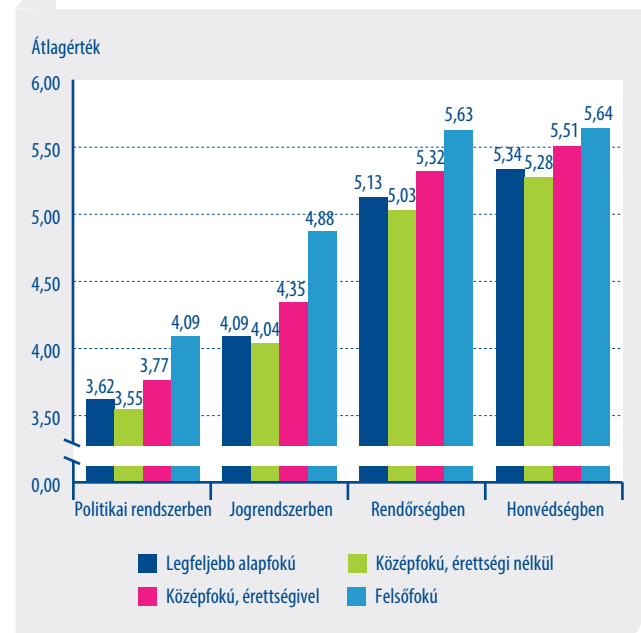
Az intézményekbe vetett bizalom mérésére szolgáló 11 fokú skálán a 0 érték jelentette az „egyáltalán nem bízom”, a 10-es a „teljes mértékben megbízom” választ. Kérdéseink a politikai rendszerbe, jogrendszerbe, rendőrségbe és honvédségbe vetett bizalomra vonatkoztak. Az intézmények iránti bizalom általában gyenge közepes szintűnek mondható. A leginkább a honvédségben bíznak a válaszadók (5,45), ezt követi a rendőrség (5,27). Kevésbé bíznak az emberek a jogrendszerben (4,33), még kevésbé a politikai rendszerben (3,75).

5.1. ábra A különböző intézményekbe vetett bizalom átlagértéke korcsoport szerint

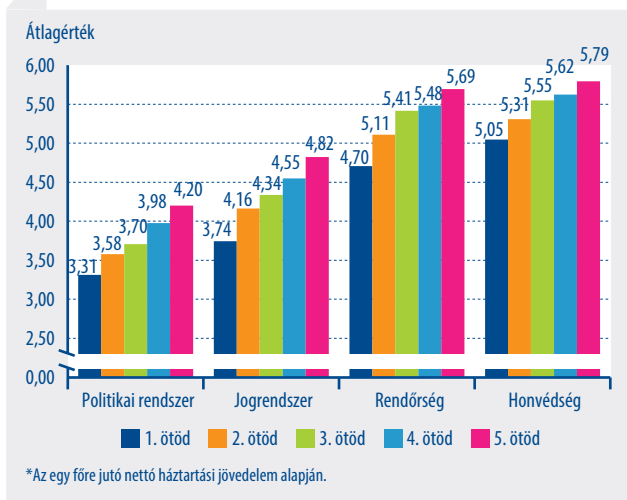
Korcsoportos bontás szerint nincs markáns különbség, de jellemzően a 45–64 éves korosztály tagjai bíznak a legkevésbé a különböző intézményekben, míg a legfiatalabbak és a legidősebbek körében a legmagasabbak az erre vonatkozó átlagos értékek.

5.2. ábra A különböző intézményekbe vetett bizalom és az iskolai végzettség kapcsolata

Az alapfokú és érettségi nélküli középfokú végzettségűeknél a legalacsonyabb, az érettségizetteknél közepes, míg a felsőfokú végzettségűek körében a legmagasabb az intézményekbe vetett bizalom szintje. A jogrendszerbe vetett bizalom esetén figyelhető

5.3. ábra Az intézményekbe vetett bizalom átlagos értékei jövedelmi ötödök* szerint

meg a legjelentősebb különbségek az iskolai végzettség szerinti csoportok között: az alapfokú és érettségi nélküli középfokú végzettségűek jogrendszerre vonatkozó átlagos bizalmi értéke 4,07, a felsőfokú végzettségűeké 4,88 volt. A honvédségre vonatkoztak a leginkább hasonló bizalmi szintek (5,34–5,64 közötti átlagértékek).

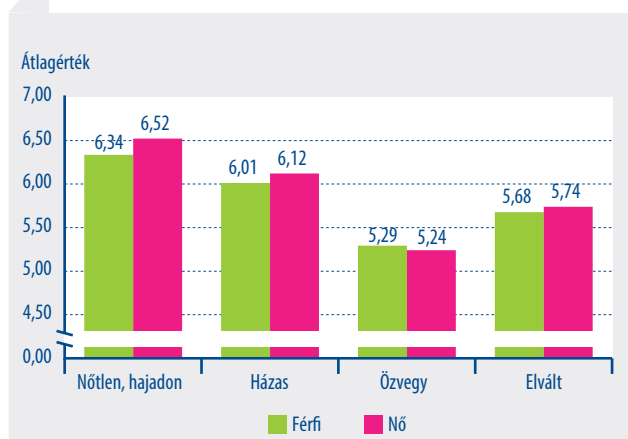
Az intézményekbe vetett bizalmat jövedelmi viszonyok szerint vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a magasabb jövedelmi ötödök felé haladva minden intézménytípus esetén növekszik a beléjük vetett bizalom.

6. Jövőbe vetett bizalom, tervek

11 fokú skálán mértük azt, hogy a válaszadók mennyire tekintenek reményvesztetten vagy bizakodóan a jövőbe: a 0 jelentette a „teljes mértékben reményvesztetten” és a 10 a „teljes mértékben bizakodóan” választ. A válaszok átlagos értéke 6,05 volt. A válaszadók 8,4%-a a 0–2 értékek valamelyikét nevezte meg, ők reményvesztetten tekintenek a jövőbe; a 3–7 értékeket a megkérdezettek 60,8%-os arányban jelölték, ők közepesen, míg 30,8%-uk 8–10 értéket adott, vagyis nagyon bíznak a jövőben.

A jövőbe vetett bizalom szintje az iskolai végzettséggel, az egyén életkorával, valamint a nemmel is szignifikánsan összefügg.

6.1. ábra A jövőbe vetett bizalom átlagértékei nem és családi állapot szerint

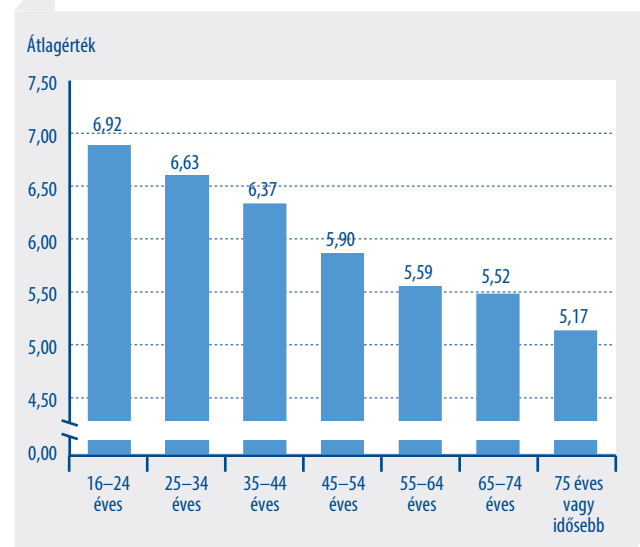

Ugyan nem számottevő a különbség, de általában a férfiak (6,08) bizakodóbbak a jövőt illetően, mint a nők (6,03). Ha vizsgáljuk a családi állapotot is, azt ta-

pasztaljuk, hogy az egyedülállók, házasok, valamint az elváltak körében a nők bizakodóbbak, csupán az özvegyek esetén pozitívabbak a férfiak.

Az életkor előrehaladtával folyamatosan csökken a jövőbe vetett bizalom átlagértéke, a 16–24 évesek a leginkább, míg a 75 éves és annál idősebbek a legkevésbé bizakodóak.

6.2. ábra A jövőbe vetett bizalom átlagos értékei korcsoportok szerint

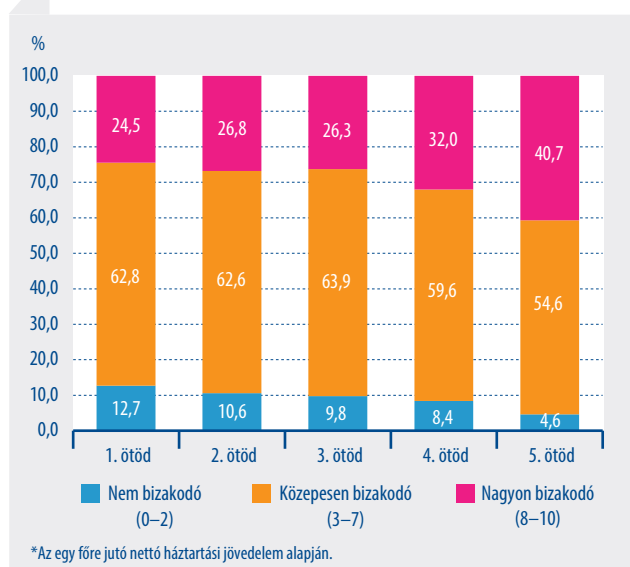

A magasabb iskolai végzettségűek bizakodóbbak a jövőt tekintve. A legfeljebb alapfokú végzettségűek körében 5,51, az érettségi nélküli középfokú végzettségűeknél 5,81, az érettségivel rendelkező középfokú végzettségűeknél 6,20, míg a felsőfokú végzettségűek körében 6,72 volt az átlagérték.

Településtípusonként a fővárosban élők a legbizakodóbbak (6,19), valamivel kevésbé bizakodóak a megyei jogú városokban és városokban élők (6,11 és 6,05), míg a községekben élők bíznak a legkevésbé a jövőben (5,92).

A jövőbe vetett bizalom a magasabb jövedelmi szintek felé haladva nő. A legalsó ötödben 12,7% volt a jövőben nem igazán bizakodók aránya, a nagyon bizakodóké 24,5%, és a válaszok átlagos értéke 5,51-et tett ki. A legfelső ötödben a válaszadók csupán 4,6%-a nem bízott a jövőjében, a nagyon bizakodók aránya 40,7%, a válaszok átlagos értéke pedig 6,67 volt.

6.3. ábra A jövőbe vetett bizalom szerinti megoszlás jövedelmi ötödek* szerint

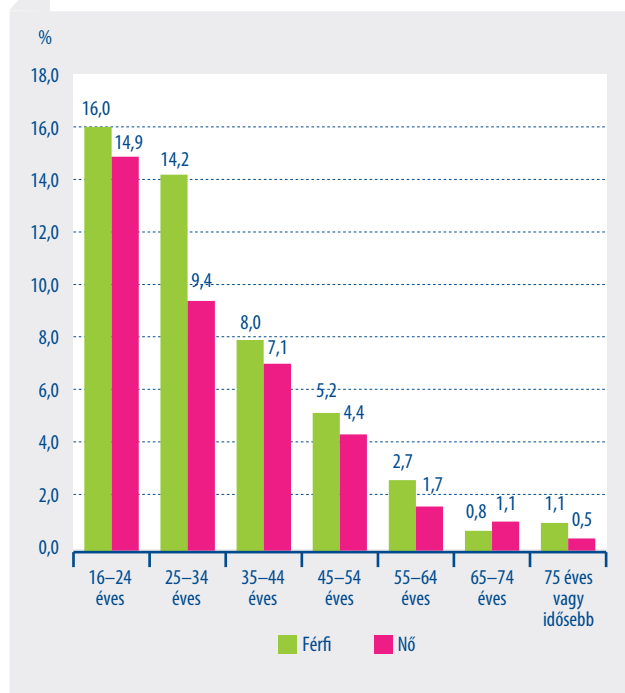

A jövőbe vetett bizalom mértéke befolyásolja a jövőbeli terveket, többek között a külföldre költözéssel kapcsolatos döntést is. A jövőbeli kilátásaikban nem bízóak 11,6%-a tervez külföldre költözést a következő két éven belül, míg a közepesen bizakodók 5,9, a nagyon bizakodók 7,3%-a tervez hasonlókat.

A jövőre vonatkozó tervek jelentős mértékben eltérnek a válaszadók legmagasabb befejezett iskolai végzettsége, neme, kora és családi állapota szerint is.

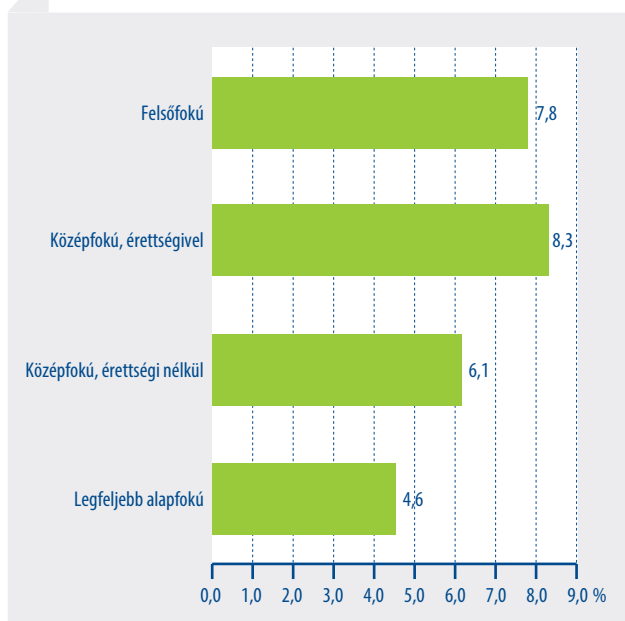
Míg a férfiak 8,1%-a tervez két éven belül külföldre költözést, addig a nők csupán 5,7%-a. A férfiak és nők közül egyaránt a 16-24 év közöttiek tervezik a legnagyobb arányban a külföldre költözést (16 és 15%), míg a legkisebb arányban a 65-74 éves korúak férfiak és a 75 évesnél idősebb nők.

6.4. ábra A külföldre költözést tervezők aránya nemek és korcsoportok szerint

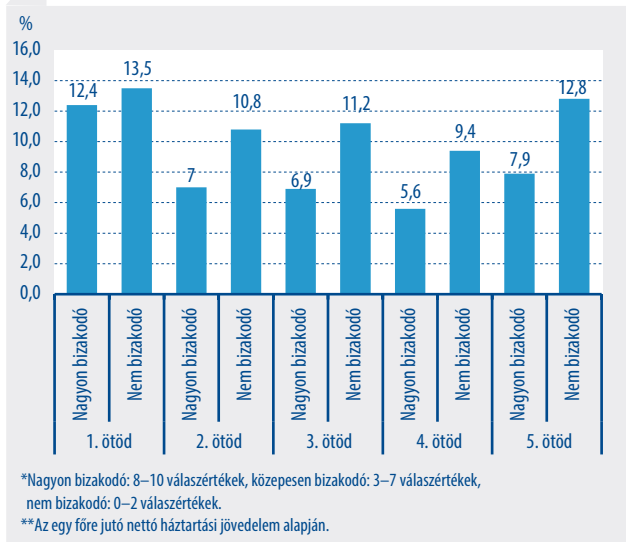

Legnagyobb arányban az egyedülállók (14,0%) tervezik a külföldre költözést a jövőben, őket követik az elváltak (5,9%), míg a házasok 3,7, az özvegyek 1,2%-a tervezi ezt.

6.5. ábra A külföldre költözést tervezők aránya iskolai végzettség szerint

6.6. ábra **A külföldre költözést tervezők aránya (%) a jövőbe vetett bizalom* és jövedelmi ötödök** szerint**

Legnagyobb arányban az érettségizettek tervezik a külföldre költözést (8,3%), utánuk a felsőfokú végzettségűek következnek (7,8%). A legfeljebb alapfokú végzettséggel, valamint a középfokú, de érettségivel nem rendelkezők szándékoznak a legkisebb arányban külföldre költözni (4,6%–6,1%).

Jövedelmi ötödök és a jövőbe vetett bizalom szerint vizsgálva a legelső jövedelmi ötödben a jövőjükben bízók és nem bízók körében is magas a külföldre költözést tervezők aránya (12,4 és 13,5%), ebben az ötödben éri el mind a két érték a legmagasabb szintet. A külföldre költözést fontolgatók aránya ezt követően a legfelső jövedelmi ötödben a legmagasabb, különösen a jövőjükben nem bizakodók körében (12,8%). A középső három jövedelmi ötödben a jövőjükben bízók 5,6–7,0%-a, míg a jövőjükben nem bízók 9,4–11,2%-a tervezi, hogy külföldre költözik az elkövetkező két éven belül.

A KSH honlapjáról elérhető részletes táblák jegyzéke

(<http://www.ksh.hu/mikrocenzus2016>)

1. Élettel való elégedettség

- 1.1. Az élettel való elégedettség átlagértéke nem és korcsoport szerinti bontásban
- 1.2. Az élettel való elégedettség átlagértéke településtípusok szerint
- 1.3. Az élettel való elégedettség átlagértéke megyei bontásban
- 1.4. Az élettel való elégedettség átlagértéke korcsoport és családi állapot szerint
- 1.5. Az élettel való általános elégedettség átlagértéke iskolai végzettség szerint
- 1.6. Az élettel való általános elégedettség jövedelmi ötödök szerint
- 1.7. Az élettel való elégedettség átlagértéke jövedelmi ötödök alapján
- 1.8. Az életükkel nagyon elégedettek és nagyon elégedetlenek aránya a jövedelmi ötödök szerint [%]

2. Mentális közérzet

- 2.1. A boldog érzelmi állapot gyakoriságának megoszlása nemek szerint [%]
- 2.2. A boldog érzelmi állapot gyakoriságának megoszlása korcsoportok szerint [%]
- 2.3. Boldog érzelmi állapot megélésének gyakorisága településtípus szerint [%]
- 2.4. A csüggedt, levert érzelmi állapot gyakoriságának megoszlása nemek szerint [%]
- 2.5. A csüggedt, levert érzelmi állapot gyakoriságának megoszlása korcsoportok szerint [%]
- 2.6. A csüggedt, levert érzelmi állapot gyakoriságának megoszlása településtípusok szerint [%]
- 2.7. A nagyon ingerült érzelmi állapot megélésének gyakorisága nemek szerint [%]
- 2.8. A nagyon ingerült érzelmi állapot megélésének gyakorisága korcsoportok szerint [%]
- 2.9. A nagyon ingerült érzelmi állapot megélésének gyakorisága településtípusok szerint [%]
- 2.10. A stresszes érzelmi állapot megélésének gyakorisága nemek szerint [%]
- 2.11. A stresszes érzelmi állapot megélésének gyakorisága korcsoportok szerint [%]
- 2.12. A stresszes érzelmi állapot megélésének gyakorisága településtípusok szerint [%]
- 2.13. A nyugodt, békés érzelmi állapot megélésének gyakorisága nemek szerint [%]
- 2.14. A nyugodt, békés érzelmi állapot megélésének gyakorisága korcsoportok szerint [%]
- 2.15. A nyugodt, békés érzelmi állapot megélésének gyakorisága településtípusok szerint [%]
- 2.16. Többnyire vagy mindig boldogok aránya családtípus szerint [%]
- 2.17. Az ingerültség gyakoriságának alakulása a stresszes egyének körében [%]
- 2.18. Többnyire vagy mindig csüggedtek aránya családtípus szerint [%]
- 2.19. Stresszes állapot gyakorisága (többnyire vagy mindig) a családfő neme szerint [%]
- 2.20. Nyugodt érzelmi állapot gyakorisága [%]
- 2.21. A boldog érzelmi állapot gyakorisága jövedelmi ötödök szerint [%]
- 2.22. A csüggedt, levert érzelmi állapot gyakorisága jövedelmi ötödök szerint, %
- 2.23. Az ingerült érzelmi állapot gyakorisága jövedelmi ötödök szerint [%]
- 2.24. A stresszes érzelmi állapot gyakorisága jövedelmi ötödök szerint [%]
- 2.25. A nyugodt, békés érzelmi állapot gyakorisága jövedelmi ötödök szerint [%]

3. Személyes kapcsolatok

- 3.1. A személyes kapcsolatokkal való elégedettség átlagértéke nem és korcsoport szerint
- 3.2. A személyes kapcsolatokkal való elégedettség átlagértéke településtípus szerint
- 3.3. A személyes kapcsolatokkal való elégedettség átlagértéke az emberekbe vetett bizalom mértéke szerint
- 3.4. Magányosságérzet gyakorisága [%]
- 3.5. Magányosságérzet gyakorisága településtípusonként [%]
- 3.6. Önkéntes munka, karitatív tevékenység végzésének gyakorisága [%]
- 3.7. Önkéntes munka, karitatív tevékenység végzésének gyakorisága nemek szerint [%]
- 3.8. Önkéntes munka, karitatív tevékenység végzésének gyakorisága korcsoportok szerint [%]
- 3.9. Önkéntes munkavégzés gyakorisága településtípus szerint [%]
- 3.10. Emberekbe vetett bizalom átlagértéke nemek és korcsoportok szerint
- 3.11. Emberekbe vetett bizalom átlagértéke településtípus szerint
- 3.12. Személyes kapcsolatokkal való elégedettség átlagértéke családtípus szerint
- 3.13. A személyes kapcsolatokkal való elégedettség és az emberekbe vetett bizalom átlagértékei jövedelmi ötödök szerint
- 3.14. A magányos érzelmi állapot gyakorisága jövedelmi ötödök szerint [%]
- 3.15. Az önkéntes munka, karitatív tevékenység gyakorisága jövedelmi ötödök szerint [%]

4. Életkörülmények

- 4.1. Az életkörülményekkel való elégedettség és a végzett tevékenységek tartalmasságának átlagos értéke
- 4.2. A munkával való elégedettség átlagértéke nemek és korcsoportok szerint
- 4.3. A munkával való elégedettség átlagértéke településtípus szerint
- 4.4. A munkával való elégedettség átlagértéke megyék szerint
- 4.5. A munkába járás körülményeivel való elégedettség átlagértéke megyék szerint
- 4.6. A munkába járás körülményeivel való elégedettség átlagértéke településtípus szerint
- 4.7. Kedvelt dolgokkal töltött idő mennyiségével való elégedettség átlagértéke nemek és korcsoportok szerint
- 4.8. Kedvelt dolgokkal töltött idő mennyiségével való elégedettség átlagértéke településtípus szerint
- 4.9. Azon dolgok tartalmasságával való elégedettség átlagértéke, amelyeket csinál, nemek és korcsoportok szerint
- 4.10. Azon dolgok tartalmasságával való elégedettség átlagértéke, amelyeket csinál, településtípus szerint
- 4.11. A különböző életkörülményeket meghatározó változókkal való elégedettség átlagértéke iskolai végzettség szerint
- 4.12. A saját jövedelemmel való elégedettség átlagértéke nem szerint
- 4.13. A saját jövedelmi helyzettel való elégedettség átlagértéke korcsoport szerint
- 4.14. A saját jövedelmi helyzettel való elégedettség átlagértéke településtípus szerint
- 4.15. A saját jövedelmi helyzettel való elégedettség átlagértéke megyei bontásban
- 4.16. A saját jövedelmi helyzettel, valamint a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség átlagos értéke iskolai végzettség szerint
- 4.17. A háztartás anyagi helyzetével való elégedettség átlagértéke családtípus szerint
- 4.18. A saját egészségi állapottal való elégedettség átlagértéke korcsoport szerint
- 4.19. A saját egészségi állapottal való elégedettség átlagértéke nemek és korcsoportok szerint
- 4.20. A saját egészségi állapottal való elégedettség átlagértéke településtípus szerint
- 4.21. A saját egészségi állapottal való elégedettség átlagértéke iskolai végzettség szerint
- 4.22. Az egészségi állapottal való elégedettség és a családtípus kapcsolata, átlagérték

- 4.23. A lakókörnyezet minőségével való elégedettség átlagértéke régiós bontásban
- 4.24. Biztonságérzet régiós bontásban [%]
- 4.25. Biztonságérzet megyei bontásban [%]
- 4.26. A lakókörnyezet minőségével való elégedettség átlagértéke településtípus szerint
- 4.27. A lakókörnyezet minőségével való elégedettség átlagértéke megyei bontásban
- 4.28. A kedvelt dolgokkal tölthető idővel való elégedettség átlagos értéke az ingázók és nem ingázók körében
- 4.29. A kedvelt dolgokkal tölthető idővel való elégedettség átlagos értéke a munkával töltött idő szerint
- 4.30. A kedvelt dolgokkal tölthető idővel való elégedettség átlagos értéke a foglalkoztatottak és nem foglalkoztatottak körében
- 4.31. A saját jövedelemmel és a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség átlagos értéke gazdasági aktivitás szerint
- 4.32. A saját jövedelemmel és a háztartás anyagi helyzetével való elégedettség átlagos értéke jövedelmi ötödök szerint
- 4.33. A munkával való elégedettség átlagos értéke a dolgozók körében
- 4.34. A saját jövedelemmel való elégedettség átlagos értéke foglalkozási formák szerint
- 4.35. A válaszadók megoszlása a háztartás javakkal való ellátottsága szerint
- 4.36. A háztartás anyagi helyzetével való elégedettség átlagértéke a háztartás javakkal való ellátottsága szerint
- 4.37. Mennyire érzi biztonságban magát, ha egyedül sétál lakóhelye környékén sötétedés után? [%]
- 4.38. Lakókörnyezettel elégedettség átlagértéke jövedelmi ötödök szerint
- 4.39. Lakókörnyezet biztonsága jövedelmi ötödök szerint [%]

5. Intézményekbe vetett bizalom

- 5.1. A különböző intézményekbe vetett bizalom átlagértékei nemek szerint
- 5.2. A különböző intézményekbe vetett bizalom átlagértékei településtípusok szerint
- 5.3. Intézményekbe vetett bizalom átlagértékei jövedelmi ötödök szerint
- 5.4. A különböző intézményekbe vetett bizalom átlagértékei korcsoport szerint
- 5.5. A különböző intézményekbe vetett bizalom és az iskolai végzettség kapcsolata, átlagérték

6. Jövőbe vetett bizalom

- 6.1. Jövőbe vetett bizalom átlagértéke nem és családi állapot szerint
- 6.2. A jövőbe vetett bizalom átlagértéke korcsoportok szerint
- 6.3. A jövőbe vetett bizalom átlagértékeinek megoszlása iskolai végzettség szerint
- 6.4. A jövőbe vetett bizalom átlagértéke nemek és korcsoportok szerint
- 6.5. A jövőbe vetett bizalom átlagértéke településtípus szerint
- 6.6. A jövőbe vetett bizalom átlagértéke megyei bontásban
- 6.7. A külföldre költözést tervezők aránya nemek és korcsoportok szerint [%]
- 6.8. A külföldre költözést tervezők aránya családi állapot és nem szerint [%]
- 6.9. A külföldre költözést tervezők aránya iskolai végzettség szerint [%]
- 6.10. A külföldre költözést tervezők aránya településtípusok szerint [%]
- 6.11. A külföldre költözést tervezők aránya megyei bontásban [%]
- 6.12. A külföldre költözés és az iskolai végzettség kapcsolata [%]
- 6.13. Jövőbe vetett bizalom szerinti megoszlás [%]
- 6.14. Jövőbe vetett bizalom jövedelmi ötödök szerint [%]
- 6.15. A külföldre utazást tervezők aránya a jövőbe vetett bizalom és a jövedelmi ötödök szerint [%]

Szerzők:
Dr. Földvári Mónika, Schwartz Antónia

Olvasószerkesztő:
Nagy Ildikó

Tördelőszerkesztő:
Trybek Krisztina

A táblázóprogramot készítette:
Papp Márton

További információ: Kovács Marcell
Telefon: (+36-1) 345-6309, e-mail: Marcell.Kovacs@ksh.hu

Internet: www.ksh.hu/mikrocenzus2016
kiadvanyrendeles@ksh.hu
(+36-1) 345-6789 (telefon), (+36-1) 345-6788 (fax)

Borítófotó: Fotolia